

310731 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 28-వ తేది శుక్రవారము } No. 151
నంబటము ౧౦ } ఈ ధ ర్మ ధా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, భాద్రపదమాస బహుళ చవితి ర.

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 వ్ర తి యి ం ట ను ం డ డ గి న ది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని పొందినది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకల్పమాదినిగల మాయమందుగాదు. నకలుమందులవలన మోసముగలుగును. మంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగుదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మీరు వెజిటాల్ సబ్బును ఉపయోగించితిరా?

లేకపోయిన, యిప్పుడే ఉపయోగించుకు ప్రారంభింపుడు.

తెలుపు, పరిశుభ్రత, రసము, మున్నగువాటికి పేరు పోయినది.

వైద్యులు పరిశుభ్రము, తెలుపు, మున్నగునట్టి సబ్బునే వాడవలె నని సలహా నిచ్చుటకు జ్ఞప్తియం దుంచుకొనుడు.

ఉప్పనీటిలో కూడ నురుగు ధారాళముగా వచ్చును.

ధరలకు యితర వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

The Business Manager, Kerala Soap Institute, Calicut.

నయముగా దొరకు యిదే మాదిరి సబ్బులను వాడుటను మానుడు.

(1)

ప రీ ట్ కు ని ల చి ఖ్యా తి గా ం చి న

శుక్లనష్టము మాత్రలు 50 కి 1-4-0

పూ త ని

పై త్యక్తగములకు దివ్యాక్షయము - రసాయనము సీసా 1-కి రూ 1-0-0

ఈ పై జ ప్ర త్యే క ము

897

ఓ వర్ ఆండు కో, ఏలూరు,

మాకు స్వల్పవస్తువు లేక గొప్పవస్తువు అను వ్యత్యాసమేలేదు.

సామాన్యల సౌకర్యార్థమై చిన్నముపులుకూడ మిక్కిలి అందముగాను, వృధముగాను తయారుచేసి అమ్మకమునకు సిద్ధగ నుంచుకొన్నాము

సామంతిబిల్ల 1/2 సవస్తురదివ

మజారితో సహా

రూ 12-0-0

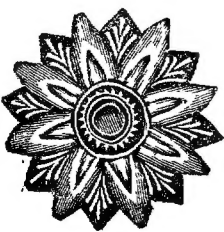
1/4 సవరందిమజారితో సహా

రూ 8 0-0

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

నగలవ ర్తకులు నెం, 25 చై నాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

1842 (3)

1/2 వరసా ఎత్తులో తయార

గును. మజారిమాత్రము

రూ 4-0-0

వెల్లింగుటన్ సినిమా

22-9-28 శనివారము నుండి 28-9-28 తేది శుక్రవారము వరకు
శనివారము, ఆదివారము లందు మాటిని పగలు 3-15
గంటలకు జరుగును.

స్టారమి సీరియల్-విరల్ విండు

అను అద్భుత ప్రదర్శనము చూప బడును.

చార్లెస్ హచ్చిన్స్ అను ను ప్రసిద్ధుడుటకుని అద్భుత చక్రాలు అమెరికా దేశమునకు అంతటను ను ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. భియంకరము, ప్రేమ, అనూయత, సాహసము మొదలగునవి గల ప్రదర్శనము. చెందవారము చూపబడును. 11 భాగములు (5 ఉపభాగాలు) గా మాంట్రీ గ్రాఫిక్ కూడ ప్రదర్శింపబడును.

చాతులు-తాళములు

మంగళలికత్తులు.

అంగధసోదరులచే చేయబడినది. కేలయినది

కెంటన్ ధర్మశాస్త్రాలగుట వ్రాయుడు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

8081

పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

పెద్దాపురం. (ఇండస్ట్రియల్) పెద్దాపురం.

హిందీ-తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦.

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు

నీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంగ్లపత్రిక కార్యాలయము,

7, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్

నోటీసు

మదరాసు శాసన నిర్మాణ సభ తాలూకు చిత్తూరుజిల్లా మహమ్మదీయేతర (రూరల్) కాన్స్టిట్యూయెన్సీయొక్క ఎన్నికదారుల సమూహము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 20 వ తేదీని గాని, అంతకు పూర్వముగాని రెండుమొబర్లను ఎన్నుకొనవలసినదిగా ప్రకటన ద్వారా కోరబడి యున్నందున, సదరు ఎన్నికదారుల సమూహమునకు రిటర్నింగు ఆఫీసరునైన చిత్తూరు కలెక్టరు అను నేను ఈ క్రింది పబ్లికు నోటీసు నిచ్చుచున్నాను:-

ప బ్లి కు నో టీ సు.

(i) ఎన్నుకొనబడవలసిన మనుష్యుల సంఖ్య రెండు అయియున్నది.

(ii) నామినేషన్ కాగితములు (నియామక పత్రములు) ఈ క్రింద సంతకము చేసినవారికి కలెక్టర్ బంగళా లేక గిరింపేట ఆఫీసువద్ద అప్పగించబడవచ్చును, లేదా అతడు దాని నందుకొనకుండ అనివార్యముగా నాటంక పెట్టబడినయెడల చిత్తూరు ట్రెజరీ డిప్టీ కలెక్టరుకు గిరింపేట కలెక్టరు ఆఫీసు వద్ద అప్పగించబడవచ్చును. అవి 1923 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 1 వ (తేదీని) గాని అంతకు పూర్వముగాని ఉదయము 11 గంటలకును, మధ్యాహ్నము 3 గంటలకును సమయ దాఖలు చేయబడవలెను.

(iii) నామినేషన్ కాగితపు నమూనాలు 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 6 వ తేదీ నుండి 1923 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 1 వ తేదీ వరకు మధ్యాహ్నము 11 గంటలకును 5 గంటలకును నడుమ పైని చెప్పబడిన మనుష్యుల ఆఫీసులవద్ద దొరుకును. [ప్రశ్నోధనకు తీసుకొనబడును.

(iv) 'నామినేషన్' కాగితములు గిరింపేట కలెక్టరు ఆఫీసులో 1923 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 4 వ తేదీని మధ్యాహ్నము 11 గంటలపూర్వము

(v) ఎన్నికలో పోటీ ఉండగల సాదర్భములో, పోలు (సమ్మతులను తీసుకొనుట) 1923-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31-తేదీని ఘంటలు 12 కును 1 కును నడుమ నొక విశ్రాంతికొరకయిన విరామకాలము కలుపుకొని పుడయం 7 గంటలకును సాయంత్రం 6 గంటలకును నడుమ జరుగును.

(vi) ఏ పోలింగు (సమ్మతులు తీసుకొనబడు) ప్రదేశముక్రింద తన (ఎన్నికదారుని) పేరు ఎన్నిక పట్టిలో కనబడునో ఆ పోలింగు ప్రదేశమునకు వెలుపల వోటు (సమ్మతి) నిచ్చుటకు ఏ ఎన్నికదారుడును అంగీకరింపబడడు. మరియు ప్రతి పోలింగు ప్రదేశములోని ఎన్నికదారులు వోటు నీయదగిన పోలింగు స్టేషనులను గనుబరచు జాబితా యొక్క యిందుతో చేర్చబడినది.

పోలింగు స్టేషనుల జాబితా—చిత్తూరుజిల్లా.

ఎన్నికదారుల పోలింగు స్టేషనుల సంఖ్య.	పోలింగు స్టేషన్ పేరు రిజిస్ట్రేషన్ ప్రదేశము—చంద్రగిరి రెవిన్యూ డివిజన్	ఎన్నికదారుల పోలింగు స్టేషనుల సంఖ్య.	పోలింగు స్టేషన్ పేరు రిజిస్ట్రేషన్ ప్రదేశము—చంద్రగిరి రెవిన్యూ డివిజన్—శేషము	ఎన్నికదారుల పోలింగు స్టేషనుల సంఖ్య.	పోలింగు స్టేషన్ పేరు రిజిస్ట్రేషన్ ప్రదేశము—చిత్తూరు రెవిన్యూ డివిజన్
1	పులిచెర్ల	38	బొకసంపాళయం	1	తవణాపల్లి
2	దామల్ చెరువు	39	వల్లం	2	ఉగ్రాణపల్లి
3	గాడంకి	40	కలవగుంట	3	కొత్తకోట
4	చంద్రగిరి	41	కసరం	4	గిరింపేట (చావిడి)
5	తిరుపతి	42	పెళ్లకూరు	5	నమసింగ రాయనిపేట
6	రేణిగుంట	43	కాళహస్తి	6	నరహరిపేట
7	చిన్నమ్మపేట	44	రాగిగుంట	7	పరదరామి
8	తిరువేలగాడు	45	పల్లమాల	8	కలమనేరు
9	మద్దూరు	46	నీర్వకోట	9	పూతల్ పట్టు
10	కనకమ్మసత్రము	రిజిస్ట్రేషన్ ప్రదేశము—మదనపల్లి రెవిన్యూ డివిజన్		10	పొలకల
11	తిరుత్తని	1	కలిచెర్ల	11	బైరెడ్డిపల్లి
12	అత్తిమాంజేరి	2	తంబళ్లపల్లి	12	చిన్నవెల్లిమలై
13	రామకృష్ణమరాజుపేట	3	సోంపల్లి	13	రామకుప్పం
14	నొచ్చిలి	4	పెద్ద తిప్పసముద్రం	14	వెంకటగిరి
15	పెద్దనాగపూడి	5	కొత్తకోట	15	వెంకటగిరి కోట
16	వడియంగాడు	6	బురకాయలకోట	16	కాలేపల్లి (వరత్తూరు మజరా)
17	చివ్వాడ	7	కురబలకోట	17	విణ్ణంపల్లి
18	పల్లిపట్టు	8	మదనపల్లి	రిజిస్ట్రేషన్ ప్రదేశము—చిత్తూరు మ్యునిసిపాలిటీ	
19	నెడియం	9	నిమ్మనపల్లి	1	గిరింపేట బాలుర పాఠశాల
20	పెద్దకడంబూరు	10	వాయల్ పాడు	2	చిత్తూరు మునిసిపల్ ఆఫీసు.
21	చవరంబాకం	11	గుట్టంకొండ	3	చిత్తూరు రెవిన్యూడివిషన్ ఆఫీసు
22	నారాయణవనం	12	కలకడ	4	సంతపేట బాలికా పాఠశాల
23	పుత్తూరు	13	గర్లిమిట్ట	రిజిస్ట్రేషన్ ప్రదేశము—తిరుపతి మ్యునిసిపాలిటీ	
24	వడనూల్ పేట	14	ఎర్రావారిపాళయం	1	మునిసిపల్ బాలుర పాఠశాల
25	కమ్మపల్లి	15	కొంపిచెర్ల.	గాంధీ వీధి	
26	రాయల్ చెరువు	16	పీలేరు.	2	మునిసిపల్ బాలుర పాఠశాల
27	నడవలూరు	17	కలికిరి.	చినంగిడి వీధి	
28	పాతగుంట	18	కందూరు.	3	మునిసిపల్ బాలికా పాఠశాల
29	మట్టిపల్లి	19	చదం.	బజారు వీధి	
30	కొత్తకల్లి	20	సోమలి	4	మునిసిపల్ మహమ్మదీయ
31	సత్రవాడ	21	చవుడేపల్లి	పాఠశాల పెంటవీధి	
32	నగరి	22	రాయల్ పేట	5	మునిసిపల్ బాలికా పాఠశాల
33	దామరపాకం	23	శంకరాయల్ పేట	జికార్ వీధి	
34	అన్నూరు	24	పుంగనూరు	6	మునిసిపల్ బాలుర పాఠశాల
35	కాళ్వేటనగరము	25	ఈడిగపల్లి	కర్నూల వీధి	
36	కొళిత్తూరు	26	రామసముద్రం		
37	మోడుగలపాళయం				

చిత్తూరు, 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 7 వ తేదీ.

టి. హెచ్. హిల్,

చిత్తూరు జిల్లా మహమ్మదీయేతర (రూరల్) ఎన్నికదారుల రిటర్నింగు ఆఫీసరు,
(మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్).

MALLADI SATHYALINGAM NAIKER'S CHARITIES

Income and Expenditure Account of 1922—23.

Dr.		Cr.	SCHOOL.	
Income from Interest	37796-8-11	Donation for Indian Medical Science		200-0-0
Income from lands Fasli	11568-1-6	Establishment Literary		7107-9-4
1331/1332,		Establishment Industrial Section		3408-6-8
Rs. 49364-10-5		Stipendiaries Weaving		94-14-6
		" Blacksmiths		236-14-8
Apportioned to several heads as follows,		" Carpentary		419-13-5
vide Sub Court Judgment.		Temporary Establishment		697-8-3
School	24273-7-10	Stationery Literary Section		77-14-6
Choultry	11095-9-4	" Industrial Section		24-1-6
Temple	5995-9-3	Contingencies Industrial Sec		63-2-10
Scholarships	4000-0-0	Medical Inspection		288-0-0
Dispensary	1000-0-0	Contingencies Literary Sec		654-4-6
Management	3000-0-0	Materials consumed for practical		
		demonstration in Industrial Sec	324-6-5	579-1-11
		Less Stock of materials manufactured	245-4-6	
		General repairs for sports grounds		291-5-6
		Cattle feeding		521-10-4
		Swimming arrangements for boys		1435-8-5
		Compound wall for protection of School		1316-1-6
		CHILDREN		
		Materials consumed for practical demonstrations		150-9-3
		in weaving Sec.		1986-12-0
		Feeding charges of Boys		363-13-0
		Agricultural Section and	223-12-9	
		Gardening	140-0-3	
		Printing Charges		169-4-9
		Auditor's fees		100-0-0
		Sundries		131-7-9
		Depreciation of tools		1470-3-0
				21288-2-7
		CHOULTRY		
		Establishment Charges	1355-6-2	
		Paddy	3327-7-6	
		Rice	1993-7-11	
		Pulses	530-15-6	
		Vegetables	449-2-3	
		Ghee	823-8-5	
		Oil	309-14-6	
		Tamarind	367-13-5	
		Firewood	618-9-9	
		Sundries	33-15-11	
		Curd	374-1-3	
		Leaves	326-14-9	
		Mats	23-10-3	
		Jaggery	21-15-6	
		Pickles	324-0-3	
		Contingencies	1149-5-8	
		Chillies	260-0-0	
		Lighting Charges	299-0-9	
		Salt	88-0-6	
		Choddy	68-5-4	
		Maize	14-6-3	
		Repairs of Buildings	169-10-3	
		License fee	5-0-0	
		Depreciation	106-3-0	
		Cost of padlock lost	3-8-0	
			13094-7-1	
		Less contribution from School Funds		
		and Mallady Subramanyam	3154-12-0	9939-11-1
		TEMPLE		
		Establishment Charges	455-0-0	
		Depreciation of library lent	15-0-3	470-0-3
		SCHOLARSHIPS		
		Amount remitted to Mr. Bapinudu	3005-0-0	
		" " Mr. B. S. Nidody	2955-14-0	5960-14-0
		DISPENSARY		
		Establishment Charges	494-12-0	
		Cost of Medicines dispensed	241-4-9	
		Contingencies	17-11-6	
		Depreciation	10-8-5	764-4-8
				Forward Rs. 38423-0-7
		Forward Rs.	49364-10-5	

Dr.	Forward Rs. 49364-10-5	Cr.	Forward Rs. 21288-2-7
		MANAGEMENT	
		Establishment charges	1997-5-9
		Stationery	78-6-8
		Contingencies	195-11-8
		Travelling charges	170-6-0
		Printing charges	164-4-3
		Postage	33-10-0
		Advances from staff written off	7-5-8
		Audit fees	100-0-0
		Law charges (not recoverable)	45-8-9
		Binding charges	6-0-0
		Depreciation on furniture and tools	35-3-0
			2838-13-5
		SURPLUS	
		School funds	2985-5-3
		Choultry funds	1155-14-3
		Temple funds	5525-9-0
		Dispensary funds	235-11-4
		Management funds	161-2-7
			10063-10-5
		Deficit Scholarship funds	1960-14-0
			8102-12-5
	Rs. 49364-10-5		Rs. 49364-10-5

BALANCE SHEET FOR 1923-24.

LIABILITIES			ASSETS		
Trust funds		700000-0-0	Loans on Mortgages	403181-11-1	
Building fund		125291-11-11	Principal arrear Current	19860-0-0	423041-11-1
General savings (previous to scheme suit)		54753-6-11	Interest arrear	59549-8-9	
School funds	B. F. 75010-13-6		Current	25932-8-7	85482-1-4
	1922-23 (Savings) 2985-5-3	77996-2-9	Costs arrear	43-12-3	
Temple funds	B. F. 23997-5-2		Current	11-6-0	55-2-3
	1922-23 (Savings) 5525-9-0	29522-14-2			508578-14-8
Scholarship funds	B. F. 12238-15-0		Lands Purchased	242266-18-0	
	1922-23 (Deficit) 1960-14-0	10278-1-0	Permanent improvements	6074-0-10	248340-13-10
Choultry funds	B. F. 2592-9-10		Buildings at cost		127574-14-8
	1922-23 (Savings) 1155-14-3	3748-8-1	Materials at site		324-15-7
Dispensary funds	B. F. 1886-13-4		Outstanding decrees		40878-6-7
	1922-23 (Savings) 235-11-4	2122-8-8	Gollalagunta cattle shed		667-15-3
Office Management	B. F. 91-11-6		Investment on cultivation including		
	1922-23 (Savings) 161-2-7	252-14-1	Cattle, buildings, tools etc.		4046-1-4
			Rents due from tenants	F. 1332 12476-10-0	
				F. 1331 1315-1-3	
				F. 1330 950-2-0	
				F. 1328 110-3-6	
				F. 1327 44-3-6	11896-4-3
			SUNDRY DEBTORS		
			Mallady Subramanyam	No 1 a/c 37500-0-0	
			Do	No 2 a/c 616-10-0	
			Nimmakayala Manikyam	4001-0-0	
			Outstanding bills	18-7-6	
			Y. Lakshmikantam	2467-15-3	
			Cloth fund	6-8-0	
			Advances recoverable	2668-4-10	47278-13-7
			OTHER PROPERTY		
			School Section Furniture & tools Lt.	258-4-10	
			Stock Ind Sec.	245-4-6	
			Oil paintings	999-13-9	
			Water pipes	2339-9-0	
			Furniture	736-8-9	
			Do Ind. Sec.	991-7-10	
				6071-0-8	992587-3-9
			School (cont) Library Lit Sec.	201-8-10	
			Electric Plant	1564-6-9	
			Buldings for Ind. Sec.	5639-15-8	
			Tools weaving Sec.	51-4-6	13523-4-5
			Choultry Sec. Utensils etc.	772-8-4	
			Tools and furniture	183-7-10	
			Stock of provisions etc.	3494-6-11	4450-7-1
			Temple Sec. Library	66-9-6	
			Tent	68-8-9	135-2-3
					Rs. 1010701-1-6
		Rs. 1017300-9-11			

Forward Rs. 1017300-9-1

Forward Rs. 1010701-1-6

Dispensary Sec. Stock of medicines
Furniture etc.

79-0-0
94-11-11 173-11-11

Office furniture
Tools etc.
Library

128-7-9
188-6-4
351-0-0 667-14-1

Imperial Bank of India Cocanada
Cash in Office

1018-0-4
4739-14-1 5757-14-5

Rs. 1017300-9-11

Rs. 1017300-9-11

(Sd.) V. Satyanarayana

(Sd.) K. Krishna Rao

Manager

Public Accountant & Auditor

(Sd.) D. Seshagiri Rao (Sd.) P. Govindaraju (Sd.) D. Krishnamurthy (Sd.) R. Malliah

Trustees.

సామ్రాజ్య వస్తు ప్రదర్శనమున కోలాటము

సామ్రాజ్యవస్తు బహిష్కరమును రాజకీయముగా
అలా నిందించుటతో తృప్తిపొందక, కొందఱు అతివాదులు వద
రానులూ, సామ్రాజ్య ప్రదర్శనముందు దక్షిణాదియా నాట్య
ము నొకచో ప్రదర్శించుటకు కొందఱు యోచనలుచేయుచుండ,
అది నీటికి భంగముకలక జేయును కేకలు చేయుచున్నరు.
ప్రదర్శనముందు, హిందూ దేశమునకు రానివారికి తెలియుట
కుంటి దక్షిణ ఇండియా తీరములందలి కొన్ని దృశ్యములను ప్రద
ర్శించెదరు. ఉదాహరణగా నొకటి పేర్కొనవచ్చును. అష్టావ
ధానము, అనగ ఏకపర్యాయమున అనేకవిషయముల గూర్చి
అలాచూచేయుచున్నట్టి సూర్యుడు సమాధానములను చెప్పుట
ప్రదర్శించిన, అట్టిది చూచుటకు చాలామంది ప్రేక్షకులు కట్టె
వారికి దక్షిణ ఇండియా ప్రజల బుద్ధిగావ్యభివృద్ధియొడ గొంత
యొకటగును. వివిధద్రవ్య ప్రదర్శించిన, ఇప్పటికినాడ వివిధద్రవ్య
దర్శనములు వాడుకలోనున్న దేశములకు చాలా నానాదేశముల
గుండి వారి మెప్పును బడయవచ్చును. అట్లునే బాలిశాపాత
కాలములందు విధిగా నేర్చుచుండిన కోలాటము వదలవచ్చు
విధములను స్థాపన ప్రదర్శించిన, యెక్కువమంది ప్రజలు ఆ
ర్జించును. ఇంగ్లండుగాని వానిందను అన్ని చిత్రాల ప్రద
ర్శనములను జూచుటలే కోలాట ప్రదర్శనలను గూడ జూ
తురుగాని, తమ భావములో జూడరు. శ్రీల గృహమును
కేటము కళా, నిరీక్షణములై గాక యితర భావముతో భారత
దేశమును పరిశీలించిన యెవరి, అట్లు పరిశీలించు మనవారి
సాంఘిక ఆచారములకు కొలతగాదు. కాని సాంఘిక మ. సంబ
ధములబట్టి నీతివిధానముగా కళ పరిక్షణి పబడిన ఇంగ్లాండు దేశ
మునా యట్టి వ్యవస్థను వోవచ్చునని చూడవచ్చును. అంతే
గాక, సామ్రాజ్యము కళను ప్రోత్సహించెదరు కావున, దీనిని
నీతి సంబంధముగా కాక ప్రశ్నకము గావించెదరు. తమను నీతి
నభివృద్ధిచేయుటకు తమయోగించెదరు. కళను కేటము కళక ఆం
రణలొందుచి అభివృద్ధిచేయువారు ఒక తెగ వాగులను, మరొక
తెగవారు కళాప్రయు నీతికాన్తమును తోడ్పడుటట్టిదిగా
గణించెదరు. స్వర్ణకళ హిందూదేశములో నీతి బాహ్యముగా
దలంచినయెడల, అది సాంఘికమగు విషయములలో దక్షిణదేశ
వస్తువులకే కలిగిన భావము వలన అట్లు దలంచబడు చున్నది.
గణించవలెను. అట్టి భావము లొంగిండుటకు సంఘసంస్కరణ
కర్తలు ప్రయత్నించవలెను. అష్టాధానము, వివిధద్రవ్య ప్రదర్శ
నములు జూచినచో నెట్లు యరభిప్రాయపడరా అట్లే భారత
వ్యవస్థప్రదర్శనను జూచినచోగూడ ప్రదర్శనము జూచుటకు
వచ్చిన సామ్రాజ్యవాదులు యరభిప్రాయపడరు. వెచేపార్కు
లో (ప్రదర్శనము) నాట్యమును జూచినవారికి యరభిప్రాయము
గలుగునని భావింతుట విచిత్రము. తమను కేటము పెరిగితే
(చదరాను మెయిలు)

నర్. అనులోమముఖిర్

నర్. ఆకుల ముఖిర్ గారు హైకోర్టు లో పనిచేసి
చికినీ రిసువార్త నిజము కాదు.

భారతము వివిధ యాభిమానల సుభిక్షులవారు బొంబయి
2 కోట్ల రూపాయలకు లక్షల కొద్దీ యిట్లుంటుంటున్న వస్తువులను
నకు 2000 రూపాయల విరాళము నొసగుటకై వాదనముచేసి
అందు క్రింద 1,00,000 రూపాయలకు ప్రోగ్రాము చేసిరి.

కెన్యాపరిస్థితి

భారతీయులకు విన్నపము

ఈస్టాఫ్రికా భారతజాతీయ మహాజనసభ గౌరవ జనరలు
కార్యదర్శి నెయిరోబినుండి, ఫిబ్రవరి 11 వ తేదీన ఇట్లు
వ్రాయుచున్నాడు:-
బ్రిటీషుమంత్రివర్గమునా నొసరించిన విషయమును కెన్యా
పరిస్థితియు ఎల్లరకు తెలియును. బ్రిటీషుసామ్రాజ్య మంతటి
లోను చక్రవర్తిగా రాజ్యములోని భారతదేశీయులకు నీచస్థాన
మొసంగబడినదని వేరుగా చెప్పవచ్చులేదు. మనకు తమనుగా
సార్వభౌముని ప్రతినిధులు చేయుచుండిన ప్రమాణపూర్వకముగ
వాదనముల కన్నీటికి యిది చాల వ్యతిరేకముగానున్నది. మనకు
స్వామ్యమైనవాక్కులను మంత్రివర్గమునా లోని కాలిక్రిందవేసి
నలిపివేయుటచే, భారతజాతీయతకును గలిగిన యీ మర్యా
దను, ఏమాత్రము ఆత్మగౌరవముగలిగిన భారతీయులను తీణ
కాలమైనను సహించజాలడు. భారతదేశమునుండి, కెన్యానుండి
మన తరపున ఇంగ్లాండుకు వోయిన ప్రతినిధులకు
స్వామ్యములయలకని చెప్పకొనువారు చాల అస్వామ్యమైన
తీర్పు నొసంగిరి. తమ జాతిదౌస్థ్యమునకే వారు ప్రయత్నించు
టచే మంత్రివర్గమువారు అట్టి పరిష్కారము గావించి, ఈపరి
ష్కారము బ్రిటీషు వారి స్వామ్యకీతను బయలుపెట్టినది. బ్రిటీ
షుస్వాతంత్ర్యము అన్నిజాతుల సమిష్టివలన గలిగినదని చెప్పట
అసత్యమని వెల్లడి అయినదని భారతీయులకు సామ్రాజ్యమునందు
స్థానములేదని చెప్పటలో సత్యమొక్కటేమో గౌరవనీయు లగు
కాశ్మీరీగారు చెప్పినట్లు భారతీయుడు బ్రిటీషు సామ్రాజ్య
మున విడుదల కాని బానిస."

అరాజకీయపరిష్కారము

స్థానిక ప్రజలు తమకే క్రికొలది ఈవిషయమున పోరాడి
రి. రాజకీయ పోరాటము జయము నొందువరకు తుదవరకు పో
రాడుటకు తమయావచ్చునని వినియోగించని భారతీయులతో
త్వ ఆఫ్రికాసామ్రాజ్యమంతటను ఒక్కడునులేదు సమంజసము
గాలేక, పూర్తిగా అరాజకీయముగ యీ పరిష్కారము విన
తోడనే కలిగిన భంగపాటును నర్థించుట దుష్కరము. పాశ్చా
త్యులతో పోరాడునపుడు పూర్తిగా నుపయోగపడు సాధనము
లను వాడుకచేయక పోవుటచేతనే యీపోరాటమున మనకు
అపజయము కలిగినది. మనకొనర్చిన ప్రమాణములను, సామ్రాజ్య
సమాజేశమున 1921 లో గావించిన తీర్మానమును మార్చిచెప్పి,
మరొకవిధమున పరిష్కరించిన దౌర్జన్యమొనరించెదమని నూ
చించుటచే విరోధి వాస్తవ్యము గలుగుకొనగలిగిరి.

మేము ఆపరిష్కారమును తీవ్రంత ఆనూయతో తిరస్కరించి,
వీలగునంత పరసవాక్యములచే నిరసించితిమి. ఇకముందు
యేమిచేయవలెనో తెలియజేస్తున్నది. కెన్యాగవర్నరుగారు ఇం
గ్లాండునుండి తిరిగివచ్చిరి. స్థానికదొరకనమువారు సాధ్యమైనంత
త్వలో తమవిధానమును అమలుజరుప నుంకించుచున్నారు. ఇక
ముందువచ్చెడి భారతీయులు పరిష్కారముప్రకారము రాకుండ
ఆపుటకు జూచుచున్నారు. అనగా భారతీయుల సంపర్కము
ను యీరాజ్యములో గలుగకుండ జూచుటకు చూచుచున్నా
రు మారు ఏమిచేయుటకును ఇప్పుడు తోచవచ్చును. మాతృపుట
తోమేము తగవులాడునపుడు భారతదేశవాసులు ముగ్ధులైనట్లు
లను పుత్రుల మూలమున వేరరవిధములుగా మారు జూచిన సా
సానుభూతిని పూర్తి గ్రహించితిమి. మేము పాటుబడుచు యీ
పరిశ్రమిషయమునకు ఉన్నతసహాయము చేసెదరని భావించెదము.

భారతీయులకు మోపిన దెబ్బ

యుద్ధానంతర పరిస్థితుల వలన యీదేశమునకు ఆర్థికతా
మము గలిగినదనిపూర్వ పూర్తిగా తెలియును. అన్నిజాతులవారికి
దానివలన బాధకలిగినది కాని, దురదృష్టవశమున భారతీయులకు
యెక్కువ బాధకరముగా నుండెను. రాజకీయ తగవులాట
కూడ కొంత వరకు పనిచేసినది చాలమంది
భారతీయ సోదరులకు పనిలేక తుదకు గవర్నమెంటునకు,
యితర ఉద్యోగులకు లోబడుచున్నారు. వాణిజ్యశాఖవారు
కూడ చాలయిక్కుటుకులోనయిరి. నిరోధియములు అధికసం
ఖ్యాతులు వారిని ఒప్పించుకొనడమేకాక, విరోధియముల
చేతిలోనున్న బ్యాంకులలో వారికి చాల అస్వామ్యములు చేయ
చున్నారు. ఈ రాజకీయప్రచారమునకు యుద్ధసన్నాహముండ
వలెనని వేరుగా చెప్పవచ్చులేదు. ఇచ్చటనున్న స్థానిక ఉప
సంఘమువారు త్యాగముచేసి యీతగవులలో చేతనయినంతకృషి
సల్పిరిగాని, ప్రస్తుతము ఆపరిచుకొనియున్న అర్థికనీచస్థితి
లన ముం చేవిధముగ కృషిచేయవలెనో తెలియజేస్తున్నది. ఇచ్చట
నన్ను సంఘమువారి సర్వత్రులు వ్యయపడినవి. అందరు అలసి
యున్నారు. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువద్ద తమచాక్కులను
సంపాదించు నుద్దేశముతో కృషి సలిపి
చాలబాధల పడిరి. ఇప్పుడు మంత్రివర్గమువారి పరిష్కా
రముప్రకారము భారతీయులకున్న రాజకీయస్థానము ముం దెన్న
టికైన మార్పు నొందువా యనియు ఇప్పటి స్థానిక పరిపాలనము
తనవిధానమును నిర్వహించుటలో భారతీయులను కనీసించువా
యనియు సంజేహముగా నున్నది.

భారతీయుల సలహాయ సహాయమును

త్వరగా కావలసియున్నది.

అందరు ఏకమెపనిభేయము ఆవరము ఇప్పుడు వచ్చినది.
ఈ యాందోళనకై సుమారు 800,000 రూపాయలు కృషయము
చేసిన 22,000 కెన్యాభారతీయులు తమ భారతదేశ సోదరుల
సలహాకొనకు నిరీక్షించుచున్నారు. కెన్యాలోని కాన్యాని గ్యాహాక
సభలకు కాన సభలకు పురపాలన సంఘములకు తమ ప్రతినిధు
లను పంపుటను గూర్చి భారతీయుల సలహా 28 వ తేదీలోపున
వైరోలి చేరునట్లు పంపబడిన దని కొందరున్నారు. 28 వ తేదీ
న ఆవిషయముగూర్చి తూర్పు ఆఫ్రికా భారతజాతీయ మహాజన
సభస్థాయిసంఘసభవారు యాచించెదరు. ప్రతినిధులను చేర్చు
కొనవచ్చినచో మరల నొక పెరపోరాటమును జరుప వలెనుదాని
కి యెక్కువ త్యాగము ధన సహాయము కావలెనుఅప్పుడుభారత
దేశమువారి సహాయము లేనిది వేము స్వంతముగా కార్యముచే
యలేము పరిష్కారమునిరీక్షించిన కెప్పటికి అంగీకరింపవలవలని
భారతీయులు సలహాయచ్చుచో వారు మాకుధన విషయ
మున గాని యితర విషయమున గాని
మేమూత్రము సహాయముజేసెదరా తెలియజేయవలెను. ఇది
భారతదేశ గౌరవము ననుసరించినప్రశ్న కనుక భారతదేశ గౌర
వము ఎంతవ్యయమైనను కాపాడితిరవలెను.

ఫిల్లీలో హానికూతమునకు 4500 రూపాయలకు చేయు తీర్మా
నము వోగతనముగా కలెక్టరునుండి కొనిగిచ్చుచుండగా అరెన్సు
చేయబడినది.

డెఫర్దు రిజిస్టర్లు పద్దతి

బొంబయిమిల్లు యజమానుల సంఘమువారు డెఫర్దు రిజి
స్టర్లు పద్దతి లొంగింపవలెనని కొందరు సంఘ్యమువారికి ఆస్పత్రి
యూనివర్సిటీ శుభాక్షరాస్యములు, దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు
దేశములలోని కర్షణి లొంగింపబడెనని తీర్మానములు జూచిరి.

ఈపాటికి పోరాటమును మానుడచుట

ఇ: పెంజామిన్ ఆలయములే ఈ కృష్ణవరమము
 పెంజామిన్ ఆలయమును మొదటిసారి 27 వ తేది
 నాటికి 5000000 రూపాయల వాగ్దానము
 చేయించినది.

కార్యస్థుల భారీచే గుటకు మండే కరివారిముగావలె
నని ఇట్టి క్రమిని గానము. గ్రీకు ఈ పేరు తేనెనియు అందు
చే ఇట్లు ప్రామాణ్యము చేయవలెనని. ఇట్టివలెనని ముట
జేల్లెన.

రాయబారుల తీర్మానము

ఫ్యారిస్, సెప్టెంబరు 26:—జనీవావత్సలకు భాగ్య
తన నిర్ణయించుటకు రాయబారులచేత రందరను ఏర్పర
చుక అగిరించిరి. ఈ తీర్మానము నేటిసాంకాలము ప్రక
టింపబడెను. గ్రీకులకు పంపిన రియవాతనే ప్రకటింపబడెను.
గ్రీకు ప్రభుత్వము వారు భారతకు గట్టి 5
5000000 వైరుల మొత్తమును ఇటలీకి వరిచా
రముగ నిప్పించుట నిర్ణయించిరి తెలియచున్నది.

రాయబారుల తీర్పు

ఫ్యారిస్, సెప్టెంబరు 26:—భూమిపరచడ మైనది
కార్యస్థుల ఆగ్రహమును గూర్చి అంకితాతీయ వ్యాఖ్యలను
చూస వ్యాఖ్యమును ఇదయే మాటకు ఇటలీవారికి వలబడెనని.

జాతీయమితి

సెప్టెంబరు 26:—ను ఇండియా, చీనా, జపాన్,
అస్ట్రేలియా, దక్షిణ అఫ్రికావారు బలపరిచి. కాన 10 క
నూత్రము ప్రకారము ఈభర్తకు తెలియరా తాదాశేన
కలసికృత్యము లేనియో తమముగల భాగము తెలియరా
తెలియజేయవలెనని కనడావారు గోరి.

పెరిషియనులు నిర్ణయమును జూపుట

ఈ విషయమును అంకితాతీయ వ్యాఖ్యలను వారి
తెలియజేయవలెనని పెరిషియాప్రతినిధి తెలియజేసెను. పా
మాప్రతినిధి ఈతనికి తోడ్పడెను. బ్రిటీషు క్రెంచి ప్రతినిధులు
సంఘాభ్యుత్థులను తీర్మానమును బలపరిచిరి. పెరిషియాను లీమన్
యమును ఆఫ్రజేయవలెనని కాని అత్యుద్ధి వీలులేదని.

లియోపాల్డు రాకొమారుడు స్విట్జర్లాండ్ ప్రవేశించిరి

భారతదేశ సైన్యము

క 'రిజర్వేస్టియం' అయిందింపట లాభిరముగా దని టెలిగ్రా
ఫీవాని ప్రెస్బ్యుటర్లలో ప్రాయశఃపాదు. ఇండియాలో ఈ
ద్రుతిని ఒకమాట ప్రకటింపె. కాని అత్యుద్ధి వల్లయెను.
బుల దానిని ఇండియాలో ప్రవేశింపబడలంది.

డాక్టరు మెక్ గిన్నెగారు

లాసాకు పోవుటచే ప్రయాణములోనుండుచే ఆనాళ్లగ్య
ముగ నుండిరి. ఆయాన కిక్కురు సంపాదించునని.

కర్నూలు ఆర్మీహెడ్ క్వార్టర్స్—పార్లమెంటు సభకు
వ ని పోయెను. ఈ కర్నూలు విదేశాంగ గా చక్ర
మునుబయిందు ప్రావీణ్యము. నిధి యావచ్చును.

అమెరికను ప్రతి ఇతడు బ్రిటనులోను రిటర్నుక యవ
యోగించుచున్నా రని తెలియుచున్నది.

నేనాని 50. హెన్రీ క్రిమిన్ స్వామిగారు దివంగతులైరి

ఎల్బులో నాకాని ర్యాము

అగిరియొద్దనువరము కడి గొయినది, ఇదివరకు ఇచ్చి
క అర్ధములు పూర్తికావడినవి. క్రొత్త అగిరియొద్ద కొన్ని దిని
అగిరించిరి. వరమృతుచేయు వాడుభాగ్యయున్నది. వనిలేడు.
కానామ, బాగ్యధర కూలీలకేతము పెరిగిపోవుటచే ఏ కేకము
తో పోటీ జేయుటకు వీలులేదు.

ఆర్థికమహాసభ

అధినేతములు సంతక స్థానముల లాభములను కాపా
కుటక ఆర్థికసభయందు తనకు సలహానిచ్చుటకు ఒక అధివే
కపు సహాయకమును అరంభిగోతు గారు నియమించిరి.

బ్రిటిషుప్రామాణ్య ఉత్పత్తివస్తువులు

కంప్రెస్ట లన్నిటిని ప్రామాణ్యములను కంపెనీలకే
కర్తవ్యతేనయు సూచక వస్తువులందు యెట్టిది తేజవలె
నియు ప్రామాణ్యప్రత్యేక సాకర్తమును గూర్చియు విశిష్టమైన
ఆర్థిక కథవారికి సమన్వయమును తయారుచేయుచున్నా.

అఖిల ప్రామాణ్య విభాగమున నొ రింది ఆహా వగాగ
కులకు సప్తముచేయవలెనని ప్రామాణ్య అధినేతేపు ప్రభుత్వము
వారు ప్రామాణ్యములో పండు వస్తువుల యవయోగమును ప్రక
టించుటకు ఒకసభి ఏర్పాటుచేయవలెనని. ఆర్థిక సభవారి వని
సాగించుటకు ఒకసంఘము స్థాపించి అందులో ఇంగ్లాండు ప్రభు
త్వభుక్తులను అధినేతేపు సభ్యులును చేర్చవలెనని.

బవేరియా ఆందోళనము

లైప్జిక్, సెప్టెంబరు 26:—మ్యూనిచినుండి ఇట్లు తెలియ
చున్నది. యద్ధముచేయు సంఘముకు తేదావో ఆస్తిని
సామూలమునండి విడిచియు కాలియ సా ఫిలవాదుల స్థారం,
పటాలములను జర్మను కనివాంద సంఘములోను తేరకలెనని
బవేరియా ప్యాన్సిస్టుకాగవడు హిట్లరు గారు తన యనుచరుల
నాజాపించిరి.

ఇంకాక కాలియ నాజువడకు పిడిగాకొమరుడు పల్లె
య జర్మనీ ఆర్థికవైఖరులను స్థారం ఆర్థిక దిశములో తేర
వలెనని. కేసు క్యాన్సిస్టుల ద్వారా పీరి తాలూకువారు పాతు
లై 14 నుడు తేరగావులై. పోలీసువారిచే జనము రాళ్లను
య్యి. పోలీసువారు జనులచే తుపాకులను గాల్చిరి.

బవేరియాలో సైనిక శాసనమును ప్రకటించిరి

డాక్టరు వాల్ కారు గారు నిమనన జరజుగ నియ
మించుచిరి.

కారుగార్ల ప్రకటనము

హ్యారిస్, సెప్టెంబరు 27:—ఈన యంత్రామము నిరో
ధితులారి సందర్భే చర్యకు దీనికొనెననియు తేక పట్ల
విరోధభావముతో కార్యములను జేసిన వారిని అన్నివిధ
ముల కక్షిం చెద నని యు ప్రకటించి ప్రజలం
దరును జేకర్తముగ నుండునియు ప్రకటించిరి.

మ్యూనిచిలో సైనిక శాసనము

లండన్, సెప్టెంబరు 27:—ఎర్థ ఆభ్యుదయ ప్రకటనము
ననుసరించి మ్యూనిచిలో నూడ సైనిక శాసనము ప్రకటించిరి.

పెరిషియాలో భూకంఠము

భూకంఠముచే కర్నూలులో చాల నష్టముగలెను.

కలనలు కెన్నడీ హత్య

గూర్కాలు కొందరిరెన్ను జేయబడుట

కలనలు, 28 సెప్టెంబరు :— కలనలు కెన్నడీ హత్య
యొనర్చుచి గూర్కాలుగారి వారి స్నేహితులుగాని అయి
యుండునని తలచుచుండిరి “స్టేట్సుమన్” తక్కినకు చెలికను
లైలుబండిలోని పాదములకు దులను పోలీసువారు కరిక్షించగా
గూర్కాలు చని పోయెను. ఆస్సాము తేమకతోటలలో కూర్చి
అగ్గ గూర్కాలు కరిక్ష నిజమిందించుచుండిరి. వారిలోకెన్న
డీ గార్లపై కుగలవా ల్లు జేసియుండునని పోలీసువారు చెయ
చున్నారు. బామలా రా లైలుస్నేమను:ద్ద హత్యలోనూ రాతి అను
మానముగా దిగుచున్న గూర్కాలులెన్ను జేయబడిరి.

గిండి ఇంజనీరింగు కాలేజి

1922-23 నివేదికము

1922-23 సంవత్సరాంతమున గిండి ఇంజనీరింగు కాలే
జిలో అన్ని క్లాసులలోను 876 మంది విద్యార్థులు అందరి. వీరికాక
78 మంది ప్రాక్టీసు కోర్సుకు బొందుచున్నారు. ఇదివరకు సం
వత్సరములందు 3 వ్యవహారములను తిక్కు వైసరి. ఇందులకు
కారణము వికాభవత్తుమును తిక్కు వైసరిలోను ఇంజనీరింగు
ముగ్గురు ప్రారంభించుటయు, వర్తికకర్తము కాబట్టి కర్తయు
తగ్గించుటయు నని దైర్యవగారు చెప్పుచున్నారు. ఇంజనీరింగు
సర్వనందు మాత్రము సంఖ్యలము మాములుగ నే యున్నది.
రిక్షియందు విద్యార్థులు వారునే యు త్తిరులై. 1922-23
సంవత్సరమునకు 49804 రూపాయ లావాదముగా ఖర్చు
227188 రూపాయలయెను. కావున ప్రభుత్వమునకు 177988
రూపాయలు ఖర్చయెను. విద్యార్థులను ప్రావేసలు
తంట బెట్టుకొనియు గోదారి కృష్ణాజిల్లాల ఇంజనీరింగు
పనులును, దివి కంపెనింగు స్టేషనుకు, భంకేశ్వరం
నగరము పులును, ఏలూరు జూటు ప్యాక్టరీయ, నెల్లూరు జిల్లా సంకం ఆకట్టము, కక్షిణంకావరీ గొప్ప
ఆకట్టము, మైసూరులో హైవో ఎలక్ట్రిక్ పవర్ స్టేషను,
కోలా బంగారు గనులలోను పనులును మాపించి. ఇందులకు
4008 రూపాయలు ఖర్చయెను. కాలేజీ హాస్టలులను, అం
దగ విద్యార్థులను ఆకట్టనే యుండును. కొందరు మాత్రము
వేరే కాలేజీలకు వచ్చును. విద్యార్థులందరను ఆరోగ్యముగ నున్న
టుల నివేదిక చెల్లుచున్నది.

రెజిస్టరు గ్రామ్యపద్ధతి, కెన్నుకొనబడు నేటికే మె.బి
య్యమునందులో నోకనిగ నుండుటను నేను అభ్యర్థించు
చున్నాను. ఆని విద్యార్థుల గరిమెల్ల సోకున్న ఎం.వి.ఎల్. గారు
విజయనగరమునండి వాయుచున్నాను.

హతావరణము

1923-నం. సెప్టెంబరు నెల 23. నీటి తక్కువారము

నల్ల ముఖ్య వరములు	గత 24 గంటలలో అభివృద్ధి	గత 24 గంటలలో అభివృద్ధి	గత 24 గంటలలో అభివృద్ధి	గత 24 గంటలలో అభివృద్ధి	గత 24 గంటలలో అభివృద్ధి
గోపాలపురం	88.0	14.8	0.8	17.9	9.14
కోర్కాపుట్
నికాభవత్తుము	88.6	6.1	0.62	7.65	13.60
కాకినాడ	82.8	75.2	0.48	18.4	8.04
మచిలీపట్నము	88.8	75.2	...	18.92	4.78
గుంటూరు
కర్నూలు	87.2	72.0	0.25	6.92	1.80
బళ్లారి	95.4	0.8	0.85	4.39	6.26
అనంతపురం
దేవర	96.8	72.4	0.12	8.33	10.14
నెల్లూరు	94.8	76.1	...	10.60	1.17
మద్రాసు	98.	7.2	...	10.12	4.90
కడపూరు	92.5	75.2	...	10.86	4.85
కెలూరు
నీలము	94.5	72.8	...	11.88	4.86
కొయింబట్టు	90.8	70.7	...	6.70	1.10
తిరుచనాపల్లి	99.4	75.0	0.42	6.51	1.69
నాగపట్నము	96.8	77.2	...	4.58	5.68
పుదుచ్చోట
మధుర	97.4	75.9	0.20	2.45	9.72
పొంబక్	90.4	79.7	...	2.86	0.48
తిరువల్లీ	0.90	1.65
తిరువేండ్రము	81.5	74.0	0.19	56.69	21.95
కొచ్చిన్	94.5	75.2	0.58	109.51	18.93
కాల్కిట్టు	85.4	75.8	0.78	122.16	6.07
మంగళూరు	86.2	2.7	...	123.38	2.89
బెంగుళూరు	84.5	62.7	...	15.07	8.42
హాస్సన్
మెర్కార	71.2	57.9	0.0	148.67	15.61
కెలూరు
మైదావాడ
కాలవార్
రత్నగిరి
కొంబాయి
హోలూరు
కొడైకనూర్	66.4	51.2	1.76	1.85	11.95
ఉదకమండలము

సర్కారులు:—వర్ష పాతము అంతిమ సాధానము
నున్నది. గోపాలపురములో 0.89, కాళిపుట్నము కాకినాడలో
0.62, 0.48 అ.గుళుల వానపడెను. మేఘములు నిట్లున్న
నున్నవి. గోపాల పురములో ఆర్ద్ర ఎక్కువ. మ.వి.నడిమి
2.8 నుండి 5.8 డిగ్రీలు తక్కువ. క.తి.నడిమి 2.5 నుండి
3 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కణ:—కొలమెను కనువల అంతిమ వివరము.
బళ్లారిలో 0.85, కర్నూలు 2.5 వరకు 0.17 అ.గుళుల
వర్షము కురిసెను. అర్ధ్రత మొత్తముగా అంతిమ కస్తా
యగ నున్నది. కర్నూలులో ప.వి.నడిమి 5.4 డిగ్రీలు తక్కువ.
తక్కిన చోట్ల 8.1 నుండి 4.7 డిగ్రీలవరకు ఎక్కువ. రాత్రినడి
మి. 2.5 నుండి 5.5 డిగ్రీలవరకు తక్కువ.

కర్నూలు:—సామూలము 2.8 మై.పురుగు నున్నది.
దిక్షిణభాగమున అర్ధ్రత తక్కువ. ప.వి.నడిమి 6.2 డిగ్రీలు
ఎక్కువ.

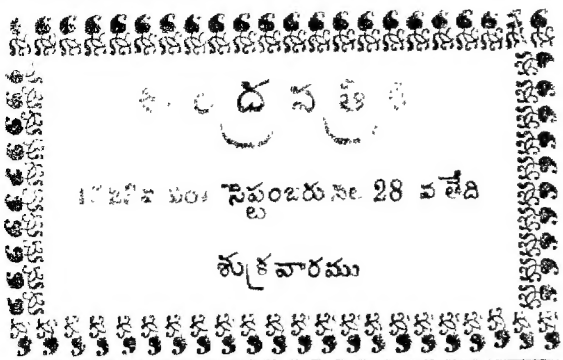
బందారాభాతములో వాయువ్యభాగమున కురిసిన
పట్ట వచ్చును.

ఎస్. ఎల్. సామ్రా

హతావరణము

7 వ అనంతపురం మండల మహాసభ

మైసూరు అనంతపురమున అక్టోబరు 7 వ తేదీ సభ్యులైన
3 గంటలకు క్రీయతి టుంగుటూరు ప్రకాశముగారి అధ్యక్షతక్రొ
వీటు మొరెంబాట్ హోటల్ సమావేశమగును. (వ్యక్తిగతవిధి)

కాంగ్రెసుదృష్టి

ప్రజామహానిరాకరణోద్యమమునందు ప్రథమ రంగము ముగిసినది. గాంధీ మహాత్ముడు జయిలు బ్రహ్మచరించిన దాది, దేశములో గనుపించిన మార్పు డిల్లీ కాంగ్రెసు సభలో రూపము చాల్చినది. గాంధీ మహాత్ముని సేవామహిమ నించుక స్మరించుచో, వెనుకటి స్థితికిని యిప్పటి స్థితికిని తారతమ్యము గనుపించును. గాంధీ మహాత్ముడు ప్రారంభించిన యుద్యమమునకు ధర్మము మూలాధారముగ నుండెను. దౌర్జన్యరాహిత్య మీ యుద్యమమునకు ప్రాతిపదికముగ నుండెను. అహింస నైక కార్యసాధనముగ మాత్రమే గాక, విధిగ నవలంబించవలయు నని మహాత్ముని సంకల్పము. స్వరాజ్యము త్వరితముగ సిద్ధింపట ఎంతిష్టాశ్చర్యమో, స్వరాజ్యసంపాదనలో ధర్మము సతిక్రమించకుండుట అంతకన్నను ముఖ్యమని మహాత్ముడు బోధించెను. మహాత్ముని సాధనము, ప్రేమసాధనము, త్యాగసాధనము. ఈ సాధనము ఉభయవత్తుముల వారిని కవిశ్రీభూతుల గావించును. మహాత్ముని సంబోధనము, అపూర్వముగ గనుపించిన వివిధ కాలములందు మహాపురుషులు ఉపదేశించిన విషయ మేగాని వేరుగాదు. భౌతికవాంఛలో ప్రజల మనములు లగ్నమై యుండుటచే, అతని సందేశము మొదట క్రొత్తగా దోచెను. దీని ఉత్కృష్టతవలననే, ప్రపంచదృష్టి దీనివంక కాకర్పించబడెను. హిందూ దేశపు కీర్తి డిండియనునాడినట్లేనెను. సహాయనిరాకరణకార్యక్రమము ధర్మబద్ధముగ నుండెను. నిరాకరణ మొక ధర్మముగ భావించబడుటచే, కొలదిమంది యయినను సరియే విశేషమంది యయినను సరియే దానిని అవలంబించుట యవసరమని ప్రతిపాదించబడెను. ఈ యుద్యమమునకు సంఖ్య లంతక్రధానము గావు. తమవిధిని నెరవేర్చువారు కొలదిమంది యయినను, వారివలన దేశమున కెంతయో లాభముగలదను భావము, అతల్లిగ మ్రోయుండెను. స్వల్ప త్యాగముతో ఎల్లరును ఆచరింపగల మార్గమును మహాత్ముడు నిరూపించెను. స్వరాజ్యము సుక్రతిష్ఠితమగుటకు, ప్రజలు స్వకీర్తిని జూపుట యవసరము. అందు కనువగు కార్యక్రమము నిరూపితమగుటచే, ప్రజల నది యుత్సాహ వంతుల గావించెను.

ఉద్యమము సర్వాంగసందరముగ శోభించెను. సత్యధర్మముల నాధారముగ గల యుద్యమము ఎట్టి కవిత్వోద్దేశముల నయినను పురికొల్పగలదు. ఎందరు ధనవంతులు, విద్యాధికులు, తమ సౌఖ్యములను బలియిచ్చి యుండలేదు? ఎందరి ప్రవర్తనము మారియుండలేదు? ఎందరు నిరాడంబరజీవనము నవలంబించి, భోగములను త్యజించి యుండలేదు? ఎందరు సంకల్పముతో కారాగృహములకు జనియుండలేదు? ఇంతకుపూర్వ మెన్నడయినను ప్రజలు స్వరాజ్యోద్యమముకల్గ యింతటి గాఢాభిమానము జూపియుండిరా? ఇంతటి సంఘటనము గలుగుచున్నను, దేశమునకును,

దౌర్జన్యమునకును తావు లేకుండెను. ప్రజలలో నాత్మవిశ్వాసము బలపడెను. స్వకీర్తిపై నమ్మకము ప్రబలెను. కరాధీనబుద్ధి దొలగజూచెను. మహాత్ముని కార్యక్రమమును పట్టుదలతో కొనసాగించినచో, స్వరాజ్యసిద్ధి కాటక ముండెడిది కాదు. ఇందలి యంశములను దేనిని బూర్తిగ విరహించినను, స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చెడిది నిరాకరణముతో బాటు నిర్మాణము గూడ జరుగుచుండిన, స్వరాజ్యము సుప్రతిష్ఠితమయ్యెడిది. కాని ప్రజలు తమధర్మమును నెరవేర్చుకొనిరి. అప్రయత్నముగ స్వరాజ్యము సిద్ధించు నను భావము వారిని విడనాడదయ్యెను. వారియాశలకు భంగము కలుగగ, కొందరు వేరు మార్గములపై తమదృష్టిని నిగుడింప సాగిరి. ఈ మార్గములు, సహాయనిరాకరణధర్మమునకు విరుద్ధము లనియు, ప్రాత సహకారమార్గహాసకు జేరువుగ నుండుననియు, ప్రాజ్ఞులు గ్రహించిరి. కాని, దానియామోదకులు, అన్యధాభావించి సహాయ నిరాకరణమున కివి విరుద్ధము గావనివాదించ జొచ్చిరి. గాంధీ మహాత్ముడు జయిలులో కిజనినవిమ్మట, తమ సిద్ధాంతములను వీరు స్వేచ్ఛగ బోధించసాగిరి. గాంధీ యజ్ఞచరులకును వీరికిని చాలకాలమునుండియు వివాదము జరుగుచున్నది. గయా కాంగ్రెసు సభలో నిది సమసిబోవునని యూహించబడినను సమసిబోదయ్యెను. తుదకు డిల్లీలో ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ జరుగుట యవసరమయ్యెను. ఈమారు కాంగ్రెసు దృష్టి చాలవరకు మార్పుజెందెను.

చూడ గన్నుల గలవారి కెల్లరకు, ఈ మార్పు గనుపించుచునేయున్నది. సహాయనిరాకరణ మొక ధర్మమననభిప్రాయముమారి, అది ఎత్తుగ భావించబడుచున్నది. విదేశీవస్తుబహిష్కారమును స్వదేశీ వస్తునిర్మాణమును ముఖ్యము లను నభిప్రాయము మారి, బ్రిటీషు వస్తుబహిష్కారము వంకకు దృష్టి మరలినది. శాసనోల్లంఘనమునకు బూనుటకు పూర్వము, అహింసకు కాపాడు నుద్దేశముతో గాంధీ మహాత్ముడు కొన్ని నిష్కర్షయగు నియమములను విధించెను. ఆ నియమముల సంగతి నిపుడు, దలపెట్టుటలేదు. అన్నిటికన్నను ముఖ్యమగు శాసన సభల ఎన్నికల బహిష్కారము దొలగించబడినది. డిల్లీ కాంగ్రెసుసభలో, మహాత్ముని యుద్యమ వైఖరి మార్పుజెందెను. ఉద్యమపువిశాలత తగ్గెను. తాత్కాలికపు ప్రయోజనములు తీర్మానముల సభి కముగ ప్రేరేపించెను. హిందూమహమ్మదీయసమన్వయ పరిష్కరించువల్ల నయినను, మహాత్ముని సాధనలు నిరూపించబడలేదు. హృదయపరివర్తనము గలిగించు కార్యక్రమము సూచించబడలేదు. తాత్కాలికక్రతిక్రియలు కొన్ని సూచించబడెను. గాంధీ మహాత్ముడు విడుదలయై, మరల కార్యరంగమున ప్రవేశించిన తప్ప, మహాత్ముని యున్నతాశయములను కొనసాగించగలవారు గనుపించరు. కాంగ్రెసు దృష్టిని మరల విశుద్ధసహాయనిరాకరణము వంకకు మరల్చ గల మహామహుడు గనుపడడు. ఇందుకు చింతింపని అసహాయవాదు లుండరు. కాని నిరుత్సాహముజెందక, మహాత్ముని మార్గమును ఎవరికి వారు అనుష్ఠించ బ్రతుక్కించవలయును. దేశము తగు ప్రయత్నము సలుపుచో, కాంగ్రెసుదృష్టి కాకినాడసభలో మరల మహాత్ముని మార్గము వంకకు దిరుగవచ్చును. ఇందుకు త్యాగమే సాధనము. సత్యమే కవచము. గాంధీ మార్గమును విడనాడినను, స్వరాజ్యము బడయ వీలుగాదాయని యాడుగవచ్చును. వీలయినను, స్వరాజ్యోద్యమ సాధర్యము మాసిపోవును. ఇహపరసాధనమగు నీ యుద్యమము, ప్రపంచశ్రేయమున కుపయోగించు నీ యుద్యమము, అన్ని మతములను అన్ని సంఘములను నేకభావబద్ధుల గావించి, వా

యందు ధర్మబీజములను వేదజల్లిన నీ యుద్యమము, క్రైస్తవజ్ఞులను లెక్కపెట్టకు. దునటుల అకాలిలను ప్రేరేపించిన నీ యుద్యమము, త్యాగ ప్రవాహమును వేశమున ప్రవహింపజేసిన నీ యుద్యమము, నాగపూరు సత్యాగ్రహమును ప్రేరేపించిన యుద్యమము, జయిలు భయమును కిష్టముల భయమును బాపిన మహోద్యమము సమసిబోయిన పిమ్మట, స్వరాజ్యసిద్ధి సయితము దేశమును పునరుజ్జీవింపజేయజాలదు. హిందూదేశము తన సందేశమును ప్రపంచమున కొనగనులుల జేయజాలదు. ప్రపంచ శాంతికిని, లోకకల్యాణమునకును ఇది సహకారి గాజాలదు. ఎన్నికీష్టములు ప్రాప్తించినను, ఎట్టి నిరుత్సాహము గలిగినను, సహాయనిరాకరణవధమును విడువకుండుటయే ప్రజల ధర్మము. మహాత్మునియెడ జూపదగిన గౌరవమిదియే. మహాత్ముని యుద్దేశము లేమాత్రము మారలేదనుట నిశ్చయము. శాశ్వతసత్యము ననుసరించెడి యతని యుద్దేశములు మార్పుజెందుట కవకాశములేదు. మహాత్ముని యుద్యమము నేడు స్వరాజ్యసంపాదనకొర కుపయోగింపబడినను, అది యన్ని సమయములకును, అన్ని దేశములకును అనకూలించు ననుట సహజము. సత్యమునే చేయుతగ గైకొని, శాశ్వత్యజాతులు తమ వ్యవహారములను నడుపుకొన నెంచుచో, క్రస్తుతి క్షిప్తకరిశ్శితు లన్నియు దొలగిపోవా? అటుల జరుగనంతవరకు, సర్వభము దొలగిపోదు. ఇట్టినియమమున, భారతీయులు తమ చేజిక్కిన ఆమూల్యసాధనమును కోల్పోవక, శ్రద్ధతో దాని నుపయోగించిన, తమకును మార్తీదేశమునకును గూడ యఖండ గౌరవము దేగలుగుదురు.

బ్రిటీషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము

బ్రిటీషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమును బహిష్కరింపవలెనని, మిలివాదు లార్జ్ఞులను చేయుటయే గాని, ఇంతవరకును నెట్టిచర్య దీసికొనరయిరి. అ సమ్యక్తి జూపుటతో తమవిధి నెరవేరెనని వీరు తలచియుందురు. ఈ ప్రదర్శనమును ఏ తీరున నయినను ఆకర్షనంకము గావించుటకు అధికారులు ప్రయత్నించు చున్నారు. హిందూదేశమునుండి కోలాటమును వైచు వేశ్యలను ప్రదర్శనమునకు గొంపోయెదరట, ఇట్టి ఏర్పాటులందు దుర్మితిని కనిపెట్టెడి ఆశివాదులను మద్రాసు మెయిలువక్రతిక నిండించుచున్నది. హిందూదేశమున కెన్నడును రానివారికి, ఇట్టి వినోదములు ఆహ్లాదము గలిగించునట. దక్షిణ హిందూదేశస్థితిని దృక్పీడర్యము శూచించుట కిదియే సాధనముగాబోలు! ఇటులనే అస్తావధానమును, విలువిద్యయు, కనుపరుపబడునట. ఈ వినోదముల కేర్చినంతమాత్రమున హిందూదేశము సామ్రాజ్యప్రదర్శనము కల్గనుముఖత జూపుట కల్గ. సామ్రాజ్యమునందిదివరకే భారతీయుల కెక్కడను స్థానములేకుండ జేయ బడెను. వారినికను పరిహాసపాత్రులుగ జేయుట కీ వినోదములు తోడ్పడగలవు. సామ్రాజ్యమునందు హిందూదేశము అర్హస్థానము బడయువరకు, సామ్రాజ్యవ్యవహారములలో పాల్గొనుట అవమానకరమగును. ఈవిషయమై మిలివాదులును కాంగ్రెసుకక్షమువారును ఏ కౌశ్లిప్రాయలై యున్నారు. కెనియాగర్జయమునకు తోడ్పడిన బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు, సామ్రాజ్యప్రదర్శనము లనియు సామ్రాజ్యసమావేశము లనియు తిరుకుబెళుకులను కనుక అచి లాభముండదు. హిందూదేశము సామ్రాజ్యవ్యవహారములలో పాల్గొనవలయునని బ్రిటీషు ప్రభుత్వము మనసూరిగ నాశించెనేని

దేశమునకు నామమాత్రస్వాతంత్ర్యము గాక అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించుటకున్న వేదమార్గము గనుపించదు. అధినివేశ రాజ్యములలో సమానముగ స్వాతంత్ర్యము నొసగక, సామ్రాజ్యపు బరువులను మాత్రము హిందూదేశము పై బడవైచుట, యశంగతము. ప్రస్తుతస్థితిలో, సామ్రాజ్యప్రదర్శనములవలన, హిందూదేశ వాణిజ్యమున కెట్టి ప్రోద్బలము గలుగజాలదు. హిందూదేశము ఎగుమతి కేయగల తయారయిన సరుకులు గనుపొవవు. ముడివస్తువు లన్ననో, ఇదివరకే విదేశముల కధికముగ ఎగుమతియగుచున్నవి. సామ్రాజ్య ప్రదర్శన మొకటి జరిగి ప్రోత్సాహపరుప నని సరము లేదు. ఇక నేమి లాభము గలదు? ఇంపీరియల్ ప్రెఫరెన్స్ కద్దరిని దేశమున కంటగట్టి, హిందూదేశపు సరుకులను కాలనీలవారు చౌకగ గొనుట కిట్టి ఏర్పాటు లక్కరకు రావచ్చును. ఇంపీరియల్ ప్రెఫరెన్స్ కద్దరివలన దేశమునకు తీరని నష్టము గలుగును. ఏ విధమున జాచినను సామ్రాజ్యప్రదర్శన మీ జేశపు సాభాగ్యమునకు తోడ్పడ దని, కిరతలా మలక మగును.

మానవసాభ్యాత్మ్యము

మానవ సాభ్యాత్మ్యము గూర్చి ప్రపంచములో నెట్టి సిద్ధాంతములు వెలువడుచున్నను, అవి ఆచరణలోనికి రాకున్నవి. రానురాను, భాత్మభావము మరుగగుచు, ప్రపంచములో కలహములు మెండగు చున్నవి. మానవసాభ్యాత్మ్యమును పెంపొందించు నుద్దేశముతో ఆనిబిసెంటు ప్రభుత్వ లొక సంఘమును నెలకొల్పిరి. దీని పక్షమున వీరు ప్రభాధము గలిగింప దలచిరి. అన్ని మతములును సత్వము యొక్క భిన్నరూపములే యనియు, ప్రతి మతమునందలి సత్యమును గ్రహించిన తమ కలహము లంతరించుననియు బోధించి, ధియసాఫికల్ సంఘమువారు ప్రపంచమునకు కొంతవర కుపకారము గ వించిరి. కాని, సముద్రములో నీటిబొట్టుచందానివీరి ప్రయత్నములు విశేష లాభము గలిగింపవయ్యెను. మానవుల వ్యాధయములలో తగుమార్పు గలిగింపవయ్యెను. ప్రతిజాతీయు స్వార్థదృష్టితో మెలగుచు, ఇతరుల బాగును సహించకుండుటచే, సాభ్యాత్మ్య ముడగంటుచున్నది. యూరపు దు జాతీయులే గడ్డకట్టినది. దీనిని గాంచియే, రెవిన్యూడు జాతీయలిపిడ తన విముఖతను కడు తీవ్రముగ దెలిపెను. యూరపునందు ప్రస్తుతసమయమున జనించిన సంతోషమునకును కారణమిదియే. దీనిని తొలగించు కొనలేక, పాశ్చాత్యులవలన కడుచున్నారు. స్వార్థపరత్వము తొలగనిది, ప్రపంచ సంతోషమును తొలగ జాలదు. భాత్మభావము ప్రబల జాలదు. ప్రపంచదూఢము సమసిబోజాలదు. ఇందుకు సాధన మేమి? మతములన్నియు సత్యమునే బోధించునని కేవలము హేతుజ్ఞానమువలన గ్రహించిన జాలదు. మతధర్మములను ప్రతిజాతీయు అనుమానమునకు దే బ్రతుక్కింపవలెను. గాంధీమహాత్ముడు ప్రాచీనదీన కార్యమిదియే. మానవుల నిక్కార్సమున కెరువురి గొప్పగలరో, వారు ధన్యులు. మతము మేరుగను, ఆచరణ మేరుగను నున్నంత కాలము, ప్రపంచస్థితి చక్కబడదు. వివిధ సోదరభావమును పెంపొందించుటకు సైక ప్రయత్నములన్నియు అభినందనార్హము లగుటచే, బీసెంటు ప్రభుత్వల ప్రయత్నములు విజయము గాంచుగాక యని కోరెదము.

ఫ్రెంచి వైఖరి

జర్మనులు సాత్వికసరోధమున వలకొని నందులకు, ఫ్రాన్సు సంతోషభరిత మయినటుల దోచదు. టైముపత్రికకు జేరినవార్త ప్రకారము జర్మనులనుండి ధనమును రాబట్టు టెటలను సందేహము ఫ్రెంచివాని వేధించుచున్నది. ఫ్రాన్సుకు గావలసినది ధనం గాని, పట్టికబుద్ధు గావు. ప్రస్తుత స్థితిలో ఫ్రాన్సు కోరెడి ధనమును జర్మనీ చెల్లింప గలుగునా? యారు ఆక్రమణమువలన, జర్మనీ సంపద మరింత క్షీణించెను. వెనుకటికన్న జర్మనీ యిప్పుడు ఎక్కుడు బీద యయ్యెను. నష్టపరిహారమును చెల్లించుటకు జర్మనీకి వెరుక నున్న కిక్కిగూడ యిప్పుడుండునని దోచదు. ఆసంగతీ యటుండ, జర్మను క్రభుత్వ సిద్ధయము ప్రజలను సంతృప్తిపరచుటలదోచదు. కార్మికులు మరల గనులలో నెంతవరకు ప్రవేశించిబని చేసెదరో తెలియదు. ఏకారణముచే నయినను, జర్మనీలో నాంతరంగికతల్లోలము జనించునెడల, ఫ్రెంచివానికి లాభముకన్న నష్ట మెక్కుడుగ గలుగును. నష్టపరిహారధనము లభించుట దుర్లభము. అందుచే జర్మనీ నాశనముగ కుండ జూచి, ఫ్రాన్సు సామ్య మార్గముల నుపయోగించి, జర్మనీ చెల్లింప గల మొత్తమును మాత్రమే స్వీకరించి కభ్యుక్తుల క్రేయస్కరము. అందుకు మార్గ, తనపంతమి చెల్లవలయునని, ఫ్రాన్సు కట్టు బట్టునెడల, జర్మనీ వినాశము ధ్రువమయిన. ఫ్రాన్సుకు, ఇతర యూరపియను రాజ్యములును ఇందువలన ప్రబలనష్టము గాంచగలవు. భాస్థితి ఎటులుండునో తెలియదు. ఫ్రాన్సును సరియగు త్రోవకు చేచ్చుటకు ఇంగ్లండు తేసినప్రయత్నము లింతవరకు నిరుపయోగములయ్యెను. ఫ్రాన్సు తన పట్టును విడువకుండను. ఇకముం దయినను, అంతర్జాతీయవ్యవహారములలో ఇంగ్లండుకలుకుబడి ఎంతవరకు వ్యాపించునో జూడవలయును.

ఇదిగ్రును తగాదా : రాయబారుల నిర్ణయము

ఇదిగ్రును తగాదాన, నానారాష్ట్ర సంఘమువారు నిర్ణయించుటకు, ఇదిగ్రును తగిలంపక బోయెను. నానారాష్ట్రసంఘ మించుకు బూనుకొనన, తాను సంఘసభ్యత్వమును వలకొందునని గూడ ఇదిగ్రు ధియవెట్టెను. అందుచే రాయబారుల సమావేశమువారికే నిర్ణయము పరిచివెట్టబడెను. ఇదిగ్రు కనుకూలముగ రాయబారులు తీర్మానించి యుండుట వింతగాదు. పెద్ద రాజ్యములవానికి, అనుకూలముగ నిర్ణయించక తీరదుగద. జరిగిన హత్యలకు గ్రీసు క్రభుత్వమువారెంతవరకు బాధ్యులొ వీరు నిరూపింపజాలకబోయిరి. నేరమును జేసినవారని, 27 తేదీలోపల గ్రీసుక్రభుత్వమువారు కనుగొన జాలక బోయిరిగాన, గ్రీసు డిపాజ్మెంటేసిన 5 కోట్ల లైరులను రాయబారులు ఇదిగ్రుకి ఇప్పించిరి. రాయబారుల తీర్మానము న్యాయము ననుసరించుటకు మారుగ, మంత్రాంగము ననుసరించుచున్నదని, లండను టైముస్ పత్రిక తలంచుచున్నది. వీరు తీర్పు ప్రకారము, విదేశీయుల కెట్టియాపద ఘటిల్లినను, ప్రభుత్వము లికమీద శిక్షకు పాత్రము గావలసివచ్చును. గ్రీసు విషయమై ఇటుల నిర్ణయించబడెను చైనా విషయమున గూడ ఇట్టి నిర్ణయము గావించబడెను. కాని, యూరపియను రాజ్యములలో పెద్ద రాజ్యములపై గూడ, సమయ మేతెంచినపు డిట్టి శిక్ష విధింపబడునా? వానికి మాత్రము ప్రత్యేకసూత్రములు వర్తించునా? అంతర్జాతీయవ్యవహారములు విషయదశయం దున్నటుల రూఢియగుచున్నది.

సర్ పురుషోత్తమ దానుగారి ఆగ్రహము

సర్ పురుషోత్తమదాను భాకుర్రానుగారు రాజ్యకవితాధికి పంపిన కథలో కనియా నిర్ణయము గూర్చి భారతీయ వరకులకు గలిగిన ఆగ్రహమును తేల్చరచిరి. సామ్రాజ్యమునందు భారతీయులకు సహాయము జేయు వారు లేరని తేలననియు, బ్రిటీషు న్యాయము నందు వారి నమ్మకము డెడెననియు, కనియానిర్ణయమును వారెంతమాత్ర మంగీకరింప జాలరనియు, దేశగౌరవమును రక్షించుటకు వారు దృఢనిశ్చయమై యున్నారనియు, పురుషోత్తమదానుగారు తెలిపిరి. ఇట్టి యసమ్యక్తిలేఖలను పంపుట సులభమే. కాని హిందూదేశ గౌరవమును కాపాడుటకు, పురుషోత్తమదానుగారుగాని, వారిసంఘము పారుగాని ఎక్కిచర్యల దీసికొన నిశ్చయించిరో ఇంతవరకు తెలియులేదు. వీరియసమ్యక్తి కార్యరూపము డాల్చునిచో, ప్రతిపక్షులకు మరింతచులక నగును. కాలము గడిచిన కొలదియు, ప్రజల నిశ్చయము సడలునుగాని వృద్ధి బొందనేరదు. కనియా నిర్ణయము జరిగిన పిమ్మట, మితవాదులు నమ్మకగ కాలము గడుపుటవలన వారి ప్రతిజ్ఞ కిది వరకే భంగము గలిగెను. ఇకనయినను విరు మేలు కొందురో లేదో జూడవలయును.

బహాజ్ గారి హెచ్చరిక

నాగపూరులో గలిగిన విజయముతో జనుకాలాల్ బహాజ్ గారు తృప్తిజెంది యూరకొనలేదు. నాభాలోగాని బాద్షోలీలో గాని, సత్యాగ్రహమునకు వెరుకటికన్న నెక్కుడు ప్రయత్నముల గావింపవలయునని వీరు ఆహ్వాదాబాదులో ప్రజలను హెచ్చరించిరి. నాగపూరు సత్యాగ్రహమునకు పిమ్మట, వీరి కట్టుదల హెచ్చినది గాని తగ్గలేదు. ఇట్టి కార్యశూరు లున్నంత వరకు దేశము నిరుత్సాహము జెంద నవనిరగులేదు.

సానికవార్తలు

జపాను తంతివార్తలు:— జపానునుండి తంతులు పంపువారుగాని, అవివిధ వస్తువాదాదులుగాని, ఆకంతి భావంతికిరించి అనురమై యడల బొడ్డుపుస్తకము తిద్దికయి డల వారికి, కమ్మయిలు పిమ్మటల ప్రేమలు పెరిగిగాయలు జపానులో అన్నిచోట్లను, అక్కడనుండి అన్నిచోట్లకు ను కొడ్డుభాష అపయోగింపబడ్డని జపాను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

“ది డైలీ-రట్ ఆఫ్ ద సౌనైటీ”:— విజయ నగరం వాస్తవ్యులగు డి. పాశాశాపుగారు డి. యం. పి. సి. డి. యస్. (వాసిం “ది డైలీ-రట్ ఆఫ్ ద సౌనైటీ అను ఆంగ్ల కరపరిణామ మేను క్రితకథలో నుండొంటిమి. అందు యూరోపియలోని క ఫీచర్లను, క్లబ్బులు గర్హించడినవి. విద్యార్థులను పెద్దలనుగూడ వానిని బహుమందలెనని తుదకు హర్షరీతిజేయబడినది. గాంధీమహాత్ముని ‘ఆహ్వానాధన, పుస్తక మందలనువదివి ఆశ్రయమును సుపారెనం విడుదలచుచున్నారు.

దక్షిణ ఇండియా లిబరల్ ఫ్రెజరేషన్:— (చెన్నైనగరం) సై సంఘమువారి యాజమాన్యమున యానెల రు తేది ఆదివారం వుదయం కి-ఘంటలకు తక్కినయెటల (చెన్నాయంకి సమీపము) సంయ మ-రా-రా-త్రి. సర్ సి. త్యాగరాజు, శ్రీశ్రీ, రా-బి. తనికానెల శ్రీశ్రీ, రా-బి. తనికెర జా-బి. యె.దు.గార్లు, అభ్యర్థిత్వము జలపించుటకై, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

కె. పట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

8-7-22 తేదీన ఒక జమాయిదీ (చురసంఘము) రహదారి సభాగ నేర్పడి వినువకానులోడ్లు తవ్వకున్న మనీయలో ప్రార్థనలు జరిగివుండగా మొదలయి మ రి కొంతకాలము తో కలిసి యింకొ జమాయిదును తయారుచేసి మొదట చెప్పినవారి ప్రార్థనకు భంగము కలిగించెను. కొంతకాలము నుండి మనీయలో ప్రార్థనను జరుపు రెండుపక్షముల మహమ్మదీయులకు తమవులు కలుగుచున్నవని తెలియుచున్నది. మనీయ అధికారి ముక్తరాలీగారు చెప్పిన ప్రకారము మనీయలో పాతపెట్టె ఇమాముని తీసివేసి ఉత్తర హిందూస్థానమునుండి వేరొకని నూతనముగా నియోగించిరి. నూతన ఇమాముగారి హయాములో తగవులు లేకుండ చురసంఘ మర్జియై యేకముగా కొంతకాలమువరకు నుండిరి. కాని ఇమాముగారు ప్రార్థన ఆరంభించునపుడు ఆచరించవలసిన తవ్వకుల గూర్చి ముల ధేవాభిప్రాయము గలిగినది. చెడుపక్షములవారు తవ్వకమున ఫిర్యాదుచేసిరి. కాని తగవు తీసుకొనరాకపోయెను. వ్యాధియుగము తిగారు యిట్లు చెప్పిరి. సాత్యముల ప్రకారము 17వ ముహర్రాయి తపవతకిక్రనవారం దయన సందేహముగా నుండుటచే విడుదలవచ్చును. 17వ ముహర్రాయి ఖాదీ ముహిద్దీను, సుబ్బూరుమాస్సేను అనువారలు ఆల్రులచేసిగట్లు తెలియుచున్నది. కనుక వారు నేరములు ఇకనుండి జేరరాదు వారు చేయుచుండ వారికి చెరియ 25 పరిమాణా వేసితిని. అందుకుతప్పిన చెరి 2 వాములు కులాసా ఖయదు ననుభవింపవలెను.

రాజు రామమోహనరాయి

90 వ వర్సంతి

శా. ముత్యం శేఖరమహారాజు యాభిషేకమున మన రామ బ్రహ్మచారి 93 వ వర్సంతి యావరమున నిన్న సాయంత్రము 5-30 గంటలకు పచ్చిపప్పు మందిరమున నొక మహాసభ జరిగి. సభకు పలువురు విద్యార్థులు కొందరు శ్రీ ఆచార్యులుండెరి.

అధ్యక్షుడు

శేఖర మహారాజు మహారాజు రాజు రామమోహనరాయిని స్మరించుట కిది సమావేశమైతిమి. నవీన భారతము నందలి ముహూర్త చారిత్రులలో తొలిదని యాభిప్రాయము వహించెను. నవీనభారతమున కారదు పితామహుడు. నీను విద్యార్థి దేశము దుండెనపుడును ఆరనిపేరును, కేవలలేనీ, అత్యంత గౌరవముతో చూచుచుంటిని. నేటి విద్యార్థులకు నూడ ఆరని నామ మాకర్పించుచుండునటు కేలాటి సందియము లేదు. ఆరదు దేశమున దుండెన కేశవప్రసాద నొకడను. గర్వము వాకెప్పుడును మనస్సునందు పాడచుచుండెను. విద్యార్థులు, యావతులను ఆరనిపేరు ఆవిధముగ నాగింపెను. (కరతాళధ్వనులు)

వక్తరు కవిత్వము

ప్రపంచమునందవ్యవస్థ మహాసృష్టి జన్మమెత్తుచుండుట భగవంతుని లీలలు. జన్మమెత్తుటయేగాక, వారు మరణించుటయును లీలలే. వీలన అట్టి మహనీయులు కాశ్యపముగ నీశ్వరమునందుండిన వారి మహాత్మ్యమునకు కేశవప్రసాద వచ్చును. వరు లేయు శివ భగవంతుడు మితియుండును. శివ భగవంతుడు చేయుచుండున్నది వాటి మహిమ సంభవించును. కనుక దేశమునకు కేశవముచేసి మిక్కిలి కృపాప్రసాదము నందుగా. 60 సంవత్సరముల కనుకనునే కృష్ణభక్త ఆ భారతమహానీయుడు రామమోహనరాయి సంతోషముతో సంస్మరించుటకు మనము సమావేశమైతిమి. మన యావరమోహమునై ఆచార్య జీవితమునుండి నేర్చుకొనదగిన యంశము లెంతయు గలవు. కాని శేఖరమహారాజు జీవితాంతములను మనము చేసింతమాత్రమున ఆచార్యులకు సంపూర్ణముగా నెఱుంగునీనామన. నేను ఆచార్య జీవితచారిత్రమును పలుమాట చదువుటయేగాక ఈ కథ అధికముగ చదువుచుంటి. కాని నాకు ముఖ్యముగ నెల్లప్పుడును స్ఫురించునది ఆచార్య యుక్తమహానీయులంబు. నాకు ఆచార్య యందు ధైర్యమును సామాన్యులకు నుండుటకైనను ఆచార్య జీవితమునందలి యంశములు మనకు మిక్కిలి లాభించును. మహనీయులు మనము తొలి కనుకొనినట్లుగా కొనియొందలేదు. అనుభవము గల నాకు కొలది యును. విజ్ఞానమును, నెఱపించును. మనముగల మనము మనసాధమును నెఱపించుచుండును. అట్లు వెనుకకును వెంటయు మనము క్రొత్తకొత్తకళలను, మార్గములను తెలిసికొందుము. వారిజీవితమునుండి ముఖ్యంశములను గ్రహించితేనే కాని తాము ప్రతిబింబములుగ నుండలేనని భారతము. శేఖరమహారాజు యావరమునందలి వారి యుక్తమును గాదు. అట్టి జాతి యనుకరణము ప్రతిభవించును. భార్య పంపముగను నీనే మొట్టొక పుణ్యమును అట్టియనుకరణము మూలపురుషుని కీర్తికి కళంకము నాపాదించును. గాక భోధకు గలిగింపదు. మనము నామమానయుగ తమతమ ప్రకృతిననుసరించి కృషియును గలమును. ఇతరుల పద్ధతులనబట్టి విచక్షణ లేకుండ మనమార్గములకు సుదూరమును బుద్ధిసూక్ష్మతను, ఒకమారు నేను ఉత్తరహిందూస్థానమున పర్యటించుట సమాప్తమై నొకమహనీయునితో పరిచయముగలుగుట కుండునని. ఆచార్య గొప్పమేధావి. ప్రస్తావనాన సరమున శే. నీ. భోనుగంటి కాత్రజ్ఞుడు మనదేశమున అభియోగమున ఆరదు మిక్కిలి విచారణకు విధింపబడుచుండెను. ఆయన విచారము వాకెప్పుడును లిగించు భోనుగంటి యావరము భారతీయులందఱు. ఉండకపోవచ్చును. ఆంధ్రభారతమున విచారణకులకే డేమి? భోనుగా రెవరనుకరించిరి? భోనుగా రెవరనుకరించిరి? ఏల దిరులునడవలెను? అని నేను ప్రశ్నపూర్వకముగా అనిధముగ అడుగెడినానికొని ఒకరిని మరలొకరు కరిగెనట్లెనని తలంపడగడ. రామమోహనరాయి జీవితమునందలి యంశములు మనకు సాన్పత్రికములనున్న చాలును.

ఆయన 1833-వ సంవత్సరమున చనిపోయెను. ఈ సంవత్సరము 1923, ఇచ్చటికి 90 సంవత్సరములు గడచిపోయెను. ఆయన చనిపోయినప్పటినుండి ఇచ్చటికి జరిగినకాటమున (రమారమి) అర్చకుడు

మార్పు లెన్నియొకరినను. ఆయన సంస్కారమునకు బూనుకొని నకాలమున కొన్ని యభ్యుదయముల అనుభవములైన నిధాంతములుండెను. ఇప్పుడెల్లయు మోతువాదములందు విశ్వాసము గలిగి యున్నాడు. ఆయన విల్లపుడును ధర్మమునై యాశ్చర్యమించుచుండెను. ఆధర్మమునై యాశ్చర్యమించుచుండెను. కొందరు ధర్మమును కనుగొనగానే కాని నితరులకు బోధించి సంకల్పపితౄయము. కాని రామమోహనరాయి అట్లుగాక తాను కనుగొనిన ధర్మమును అటు మాత్రమే నమనన దాటక ఆచరించుచుండెడివాడు. విషయము కనుగొనగానే లాభములేదు. దానిని ఆచరించుచు గొప్పవాని లక్షణమున, ఒకానొక అగ్ర కవిత్యుడును వాల్మీకివాడు. ఆయన 16 వ సంవత్సరమున నుండగా విద్యాభ్యాసమునై, తల్లిదండ్రుల ప్రోత్సాహమున, పాట్నానగరమునకు జరిగెను. పాట్నానగర మిప్పటికెక్క, అప్పటికిని విద్యాసంపదముందు గణన కెక్కియుండెను. ఆయన చైతన్య నిధాంతములమధ్య పెరిగిన బంగారమును. పాట్నానగరమున నుండగానే, ఆయన కేశవనిలలు కన్పించెను. కట్టి మాచారములు నెట్టియార్థములు, కొన్నితనము కన్పించియున్నాయి. కాని భక్తియు, విశ్వాసమునుండెను. సత్యమును ప్రాంతమున నైవ సత్యమేమనియు, దైవ క్రింతయు ఒకటియేమనియు గ్రహించెను. కాని సాధనములందు మాత్రము ఆయనకు భేదములు కన్పించెను. అన్నిచరములందును తెలచుచుండు ఉద్దేశ్యము కల్పియేగాక మార్గములు వివిధములని కనుగొనెను. అంతఃకర్తవ్యమై వాక్యకర్తవ్యమైనవి వివాదములందుండునని ఆయనకు బోధపడెను. ఆయన రాజీనామా నెఱపెను. అట్టి రాజీనామానెఱచున వెరిగినవాడును కాదు వెరిగిన ఆయన విగ్రహారాధనను ఇతరకర్మలను ఆదేశించి దోడుగను బ్రహ్మసమాజమును స్థాపించెను ఆరాధనకు కేవలమిది మధ్య నెట్టివిగ్రహమును నుండరాదనియు ఆరాధన చేయని, కేశవత్వముగ గంభీరతన ఆయన తన బ్రహ్మ సమాజస్థాపనమునందు కీర్తనించెను. విగ్రహారాధన ఆయనకు రుచింపలేదు. కాని దుచ్చిపడుచును, విగ్రహారాధనలను ఆయన నిందింపలేదు. క్రొత్తకీర్తన వానివాని యాప్తమసాము మెల్లవచ్చునను ధర్మమును ఆయన మనస్సునందుకొనెను. ప్రతివాడును తనవచ్చును వచ్చియు ఆరాధించుట కేశవత్వముగల దని ఆయన నమ్మకము. ఇట్టి కారణమున మన మెంతయేని ప్రశంసించవలయును. మర విషయమునందే గాక, సాంఘికవిషయములందు గా జరిగి యిరవలగుచు, ఇతర విషయములందు భేదాభిప్రాయములు కలిగియుండునందే యీ కాలమున మనము రాజరామమోహనరాయి జీవితమునుండి నేర్చుకొనదగిన ముఖ్యంశములలో రెండవది సమాజము మొదటికినైన నెప్పియుండియు ధర్మమార్గాశ్చర్యమును రెండవది పరమమనోహరమును వితరవాదములను నిమగ్నములనై తుడిచివేలుచు ఇతరుల ననుసరింపరాదు. వారిమార్గమున వారిని పోనిండు. మనమార్గమున మనము పోవుదము. ఆయన చారిత్రమునుండి నేర్చుకొనదగిన యంశము వాకెక్కటి గలదు. ఏవనినచేసెను ఆయన సంపూర్ణముగా చేయువాడు. భారతదేశము శ్రీమద్వేద విశేషములందుండిన గొప్ప సంస్కృత్యలో రాజరామ మోహనరాయి భ్రమము. శ్రీలక్ష్మ సమావాదము మున్నగాని సంపూర్ణమై నిర్ణయించునది ఆయన కనుగొనెను. పుణ్యములతో పాటు శ్రీమదు సకలకార్యములందును పాట్నాన ముండలెని ఆయన యుగవేళించెను. ప్రాచీనా చారముల సమాజమును మున్నగు కాయన వెంటనే బూనుకొనెను. మున్నించెను చారిత్రదేశము ననుసరించుచు ప్రత్యేకముగా కేశవును, శ్రీలక్ష్మనీధి యందుంచుట కింకన కొన్ని యాచారములను అర్చనకేశవ దేశమునందు మున్నగు గలచున్నది. భారత శ్రీలక్ష్మ మూలందుండియుండక కేశవ భార్యల భర్తలతోపాటు ముందుకు క్రమముగ వచ్చుచున్నాడు.

రామమోహనరాయి జీవితమునుండి మనము నేర్చుకొనదగిన యంశములు మూడు (1) ధర్మమార్గాశ్చర్యము, ధర్మమార్గము (2) ధర్మమార్గమును ఆచరించుటయందు సంపూర్ణముగా నాచరించుట కానివాని ప్రకృతికి తగిలెడు ఆచరణలొకటెటు (3) పరమత, పుణ్య, పరిమార్చి - సమాజము.

రాజీవ సంవత్సరములలోపు ఈమారు అంశమును మన మెల్లరమున చక్కగ నలవడచేసికొందుముగాక అని నేను తలంచుచున్నాను. ఆచార్యుల కజ్ఞుగారు కనుగొనవలసిన మనస్థావరము, కరతాళధ్వనులు మోగుచుండ, ముగించిరి.

విష్ణుట శే. వ్యాసారావుగారు ఉపన్యసింపిరి: రామమోహనరాయిగారు 1774 వ సంవత్సరమున జన్మించిరి. ఆ సంవత్సరమున భారతదేశమున ముగ్గురు అధికారియు

రు జనరల్ గారుండెను. ఆయన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు జీవమునొకని నవాదేశవేదవదనెను ఆకాలమున నేనుండి రామమోహనరాయి భారతదేశ సంస్కృత్య, నవీ భారత ధారకునియు పేరువదనెను. రామమోహనరాయి తనదేశమునందు మార్పులను కరిగింప నుద్ద్యమపై ఇతరులవలె పాట్నాన కళ్యాణమునుండి సాన్పత్రికమును గొనక ప్రాచీన మార్గమునై యనుకరించెను. సంస్కృతము పూజను, ఆరాధన భావలందు సాంకేత్యము నలవడచేసికొని దురాచారముల నితరులతోచిన వానిని పొగొట్టుటకు ప్రయత్నించెను అంగరవాణ్యంకేత్రలతో సంప్రదిండుటకును వానిని తన దమునకు తెచ్చుకొనటకును ఆయన ప్రాచీన సాంకేత్యములనై యాధారము చేసికొనెను. సమాజమును ముగ్గురు టయించును. శ్రీలక్ష్మ ఉన్నతస్థితి గలిగింపజేయుటయందును ఆయన సంఘ సంస్కృత్యమును, భారత జనాభిప్రాయమును కలిగింపజేయుటయందును భారత ప్రతీకా సాన్పత్రికమును పునరధిరంజితములందును ఆయన నవీనక రాజకీయ భారతమునకు పితామహుడయ్యెను. (వార్తధ్వనులు)

అలిమేలు మంగలతాయారమ్మగారు ఆంగ్లమున నుపన్యసింపెను రామమోహనరాయిగారు శ్రీలక్ష్మకొరై సరిపిన కృషిని విడిచిరి.

అధ్యక్షునికిని యుపన్యసకులకును తంపనలుల సర్పించుటతో సభముగి నెను.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 28 వ తేదీ శుక్రవారము

- (1) ధాన్యములు
బియ్యము బా 1.5 రు 45.00 మొదలు 55.00 వరకు
బియ్యము బస్తాలు మొదలు 50.00 వరకు
మసూరు లెనాని ,, 45 గలది రు 18.00 18.40
నెలూరిని ,, డిటా ,, 15.80 15 12.0
డిల్లీని ,, డిటా ,, 15.80 16.00
రాసులు బా. 164 బస్తా 1.5 ,, 8.80
నవ్వులు ,, ,, 24.00 26.00
- (2) పప్పు ధాన్యములు
క. డిటా బస్తా 1.5 200 రు. 12.00 రు 14.00
నెలూరిని ,, డిటా ,, 11.40 11.80
నెలూరిని ,, డిటా ,, 11.80 12.00
మసూరు ,, డిటా ,, 18.80 15.80
కలకలు ,, డిటా 164 ,, 7.80 7.120
- (3) నూనె వస్తువులు
నవ్వులనూనె బా 1.5 రు 165.00 178.00
నెయ్యము 1.5 ,, 14.00 26.00
కొండాపురం కరుసెనకపప్పు బా 1.5 ,, 55.00 60.00
యెర్రర ప్రకళము ,, 56.00 60.00
కరుసెనకనూనె గాసుగ బా 1.5 రు 187 మసూరునూనె 182
అమలము నూనె బా 1.5 రు 188.00
- (4) చిల్లర వస్తువులు
చాయాపసుపు బా 1.5 రు 215.00 220.00
వారపసుపు ,, రు 195.00 200.00
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1.5 రు 90.00 100.00
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1.5 రు 40, 45
బాకెనానీ పాయకట్టు ,, రు 50, 55
బెలము బా 1.5 రు 40.00 50.00
చింతిపప్పు బా 1.5 రు 85.00 95.00
- (5) ఇనుము
పట్టులు కట్టం బా 1.5 రు 84.00 85.00
చదరం ,, 85.00 88.00
కత్తుడు ,, 89.00 90.00
- (6) లోహములు
బెండి 100 కులంతు రు 80.00 82.40
బంగారుము, తులము 1.5 రు 24.80 25.00
కరకు 1.5 రు 15.15.9
ఇత్తడి బా 1.5 రు 825.00 810.00
బాగి డిటా రు 550.00 555.00
అస్కా వెక్సెర బ 1.5 రు 44.40 44.80
- (7) రంగులు ఆలిబరె చు
కృష్ణమైదు రు 20 డిటా 180.00
తొట్టిపప్పుడు డిటా 180.00

నాభా సత్యాగ్రహము

అకాలి జతల నడవిలో వదలివేయుట

మహారాజు జీవిత సంగ్రహము

నాభా సత్యాగ్రహ వివరణము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారి ప్రయత్నములు.

పండిత మోతీలాలు గారు రాజప్రతినిధిగారి

సూచన సనుసరించిరి

నాభాసంస్థానాధికారి ప్రత్యుత్తరమునకు నిరీక్షించుచున్నారు

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారు 24 వ తేదీ ఉదయమున నాభాచేరి. నాభాసంస్థానము పోలీసుకాపు ప్రధానోద్యోగి, కేసు స్వభావమును వివరించు పత్రికను, మోతీలాలుగారి కొసంగెను. “నుత్తేక్షణమునండి వచ్చిన పెద్ద అకాలిజతతో పండిత జవహరలాలు, ఆచార్యగిద్దానీ, సంభావనగారు గూడ జయిటానుకు వచ్చిరి. ప్రస్తుతస్థితిలో వారు జయిటానుకు వచ్చుట మంచిగాదని ఉద్యోగులకు తెలిపినందున 14 వ తేదీ వారికి మంగుళాకిని నోటీసు యిచ్చబడినది. జవహరలాలుగారు నోటీసు ప్రకటించి నకలమై సరికముచేసి యిచ్చిరి. కాని అకాలిజతవారితో పాటు వీరు ముగ్గురుగూడ సంస్థానములో ప్రవేశించిరిగా 18వ తేదీ కింద వారిని అరెస్టుచేసిరి. జతవారు సంస్థానములోనికి రానూడదను ఉత్తరువును వారులంఘించుటచే వారిపై అక్రమసంఘమైనది. వారితో కలిసి వచ్చినందున వీరు ముగ్గురుగూడ అక్రమసంఘ సభ్యులై యొరిగిన వారిపై 14వ తేదీ నక్రమకేసుచేయబడినది. ఈ కేసునిచారణ హాజరుగా జరుపబడెను. అప్పుడు పండిత కమిషనరులవ్యాగారు లోనికి రాగారగా ఉద్యోగుల కమిషనరుగారిని రానియ్యలేదు.

నాభానుండి మోతీలాలుగారు అంబలాకు వచ్చి అటునుండి రాజప్రతినిధికి తంజివార్రను పంపగా రాజప్రతినిధి అందులకు ప్రత్యుత్తరమును కంపెనె.

“మీ కుమారునిపైని లేబరింగ్ కేసులో న్యాయకాన్త్రుసంబంధమును సలహాను సహాయమును చేయుటకును అందునిమిత్తము మీకుమారు డాక్టరు జవహరలాలుగారితో మాట దుడుకుట మీకు అనుమతి నొసగవలెనని యిండియా దొరకనమువారు నాభా సంస్థాన జరిపాలోద్యోగికి ఉత్తరువు పంపిరి. మీరు నాభాసంస్థానమునందున్న కాలమున రాజకీయాంధోళనమును జరుపనూడదు. విచారణ పూర్తి కాగానే ఆసంస్థానమునుండి వెడలిపోవలెను” అని రాజప్రతినిధి మోతీలాలుగారికి తంజివార్ర నంపెను. అందులకంగీకరించి మోతీలాలుగారు అంబలానుండి నాభా సంస్థానాధికారికి తంజివార్రనంపిరి. ఉత్తరము కరకు నిరీక్షించుచున్నారు.

అరెస్టుచేయబడిన అకాలిలను అడవిలో వదలిరి

మరికొన్ని అకాలిజతలనుగూడ జయిటానులో అరెస్టుచేసి రెవారిపక్షమున బానిసలు అవలను అడవిలో వదలిరి. అచట వారికి తిండియను నిలువనిడయ కూడ లేదు. వారిపై కట్టుబట్టబడినప్పుడు రేమియునులేవు. ఆరాత్రి వారు బయటనే ఉండవలసికల్గినందున కొందరికి చప్పున కైత్ర్యముజేసి జ్వరమువచ్చినది. రెవారి కాలగెను కార్యదర్శి పండిత జాగీనాథుగారి ప్రోత్సాహమువలన యిరిగి కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సంఘసభ్యులను పోయి అకాలిలకు చేయగలిగినంత సహాయమును కైకొనవలెనని ఉండ చేయుచున్నారు. అన్నకత్తెలను నొసంగుటకు ఖిల్లీ సర్దార్లకు తోడ్పడుచున్నారు.

పండిత జవహరలాలు

నెహ్రూగారు

కాశీనగరమున జరుగు రాజకీయ సభ

కన్యకునిగా ఎన్నుకొనిరి

కారణానిలో జరుగు రాజకీయసభకు పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారిని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనిరి అటునుండి కొంత వారము వచ్చినది. (ఆం. ప్రె.)

ఆలిపూరు కుట్రకేసు

27 వ తేదీ విచారణ

27 వ తేదీని మరొకందరు ఆలిపూరు జిల్లామేజిస్ట్రేటు కోర్టులో సాక్ష్యమిచ్చుచు ఆలిపూరుకు వ్యతిరేకంగా ఉండి విన వివరములను బలపరచిరి “ఆలిపూరు నుండివిన ఆలిపూరు లకు వ్యతిరేకము తీసికొనిపోయెను” డిప్టీ మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను.

“కోనాలో జరిగిన బండిపోయిన సూర్య అల్లూరు తెలిపిన వివరములన్నియు నిజము. 1922 మే నెల 15 వ తేదీ రాత్రి ఆ బండి పోయి జరిగినది. కోనా జమీందారు ప్రసన్నకుమార్ బెన్టిగారిని ఆతని సోదర పుత్రుడు కాళీకృష్ణగారిని ఆరాత్రి విడిచిరి. నేను జమీందారుగారి పిల్లలకు చదువు చెప్పవలెనని. జమీందారుల యింటికి వెళ్లి నీచించుచుండను. ఆ సామరాత్రి ముగ్గురు పిస్తోల్లను కట్టుకొని నేనువచ్చు గదిలోనికి వచ్చి దీపమువారిపై విద్యుత్తుర దీపికు వెలిగించిరి. వారు నానోబు టడ్లు కట్టుకొని పోయిరి. కాళీతో కట్టికట్టి గది తలపునకు వెళ్లుట గొల్పెను వేసిరి. వారు మేడమీదికి వెళ్లిరి. వెంటనే పిస్తోల్లను కట్టికట్టి వినబడినది. మరి 15 నిమిషముల కొక బాటు సాగిరిలోనికి వచ్చి నాకట్టు విప్పెను. ప్రసన్న బాటు చనిపోయెను. కాళీకృష్ణ బాటుకు బలముగా గాయములు కలిగినవి నాకప్పుకు తెలిసెను. నన్ను కట్టివేసివారిని నేనిపుడు గుర్తింపజాలనని చునీలాలు రాయగారు (ఉపాధ్యక్షుడు తెలిపెను.

ఒక మోటారుబండిలో 5, 6 మంది కూర్చుండి జమీందారుని యింటిపైకి రాగా నేను చూచిరి. తరువాత పిస్తోల్ల ధ్వని వినుట నేను వారింటిలోనికి వెళ్లితి. దొంగలు పోయిన పిమ్మట నేను తెల్ల చూడగా ప్రసన్న బాటు దాదామీద నిట్టి పుడై పడియుండెను. కాళీకృష్ణ బాటు పోయిరి గాయములు కలిగి పడియుండెను. కొన్ని కాళీకృష్ణ బాటు పెట్టెలు ఒకమంది తూటా ఒక మాయమిసము, కాలి చెప్పులు మున్నగువి నాకు చుట కనుపడగా వాని నన్నిటిని పోలీసువారికిచ్చిరి. ఉపాధ్యక్షుడు గదిలోనికి పోయి నేనే కట్టువిప్పితి నని దులాలు ప్రమాదికు అత విద్యార్థి తెలిపెను. (ఆం. ప్రె.)

ఎరవాడ చెరసాల కేసులు

స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటు తీర్పు

వార్డరును జయిటానుకోట్టినందులకు యిమాంబత్సరంజా నఖాను అను నిద్రుడు ఖైదీలకును కరి రెండొండు కారాగృహవాసి లకు నేరాలుడెను. ముక్రఖాను అను ఖైదీ చంపినందులకు వడి మండి కార్యక్రమవార్డరులపై కేసుజేసి కేసులో ముగ్గురిని వదలి వేసి కిక్కిన ఏడుగురిపైనను 225 క్రింద కేసుజేసి వేసున్న కోర్టుకు పంపిరి. (ఆం. ప్రె.)

అఖిలభారత ఖిలాఫతు మహాసభ

సన్మానసంఘముచారి ప్రకటనము

ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సంఘము లకు కష్టపి ఖిలాఫతు మహాసభకు భవము సన్మానసంఘము నకు కష్టపిలకు చేతులుకు సంఘము చేయు ప్రతినిధులకు పోయిపుటను మహాత్ముడి యులు ను కాంగ్రెసు సంఘములను ఖిలాఫతు సంఘములను గూడ సర్వవిధముల సహాయము చేయవలెనని కోరెదము; అయియొద్దను బాదుషా, ఉక్రూరీషా, సత్యాగ్రహ లాభానిగారు ప్రకటించి రని వేడుకా కి కాడియండితంజివార్ర వచ్చినది.

నాభామహారాజు జీవిత సంగ్రహము

రిపుబ్లికనునిగు మానవేంద్రునందరు మహారాజుగారి కండ్ల గారిపేరు మీరానెంగు మహారాజు. రిపుబ్లికనునిగు మహారాజు 1888 లో పుట్టెను. అప్పటి కాయన కండ్లగారు 40 ఏ దు. మీరానెంగు మహారాజు రాజ్యమునకు వచ్చునప్పటికి పంజాబు రాష్ట్రము బ్రిటిషువారిస్వాధీనము కాలేదు. రిపుబ్లికనుమహారాజు తంజావీభావను ఆంగ్లభావనుగూడ బాగుగావ్యవహరించెను. రాజకీయములను బాగుగా గ్రహించెను గాన 1906 లో పంజాబు లెఫ్టనెంటు కవర్తురు రిపుబ్లికనుమహారాజును భారత కానన సభలో సభ్యునిగా నియమించెను. అప్పుడది నిరంకుశోద్యోగుల మోసముని కేళియాలాక్షేపించిరి. నిరంకుశ భావములగుల యొక మహారాజును సభ్యునిగా నియమించితిమని వారు ప్రకటించి తొనుమాన్నారని గాని క్వరలోనే మహారాజు నిరంకుశోద్యోగులపైనిది రాదనియు ప్రకటించి యియ్యి కష్టమైనది. రిపుబ్లికను మహారాజు గొల్లెగారితో కలిసి పనిచేసెను గాని భవదాంధులతో కలియలేదు.

పిమ్మట మహారాజుగారు మహారాజుగారును ఐరోపా ఖండమున కేగిరి. మహారాజుగారు గొప్ప విద్యుషి. జీవని ఎరింగినవారు చాలకొద్దిను. ది. మ. ప్ర. మే. 1922. ఆమెనుగూడగూడ గురదారు గురదములు నిండుగారామెతో కేతుకున్నదివచ్చి నేర్పించి పని చేసెను స్వయముగా నెరుకుదును. మహారాజుగారు ఆంగ్ల భాషలో కడుచురుకుగా మాటలాడగలరు.

కవర్తురుకు వారిని ఎన్ని హెచ్చుజీతముల నిచ్చి మహారాజువారు నియమించిరి. సాధ్యము కనుకవర్తురు నాభాసంస్థానములోని వారిని ఉద్యోగులుగా నియమించిరి. తొల్ల కొంత నాకులుతొల్ల కొంత మున్నగు ఉద్యోగుల పంఖును హెచ్చించిరి. అందువలన ప్రజల దూరగ్రయాణముచేసి తాలూకాక చేరుకును స్వయముగా వెళ్లవలసిన యిబ్బందితీరిరి. ప్రతిభాను స్వయముగా పఠించిరి. నివిలు క్రిమిలలు కేసులవిచారణ కాపు యందుగూడ చాల మార్పులుచేసిరి. ఒక హెచ్చార్డు కేర్తునది. సభ్యులనువారిని న్యాయమూర్తులనుగా నియమించి వారికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నొసగిరి. న్యాయసంఘమును స్పృతి యాపమున ప్రకటించుట కొక వి. ఎల్. ను నియమించిరి.

విద్యావివరమున సర్వధి మగు క్రెడ్యూసిరి. 1911 లో సంస్థానమున జనసంఖ్య 248, 887 గురు. వారిలో 7148 మంది మూకమే చదువుకొనిన వారు. (పాం. భ. పా. కాలలో ఉండిరిగా విద్యనేర్పరచె. 1918 లో ఉత్తరు వొసగిరి (పాం. భ. విద్యును నిర్బంధముగా నొసరింప దలచిరినని గూడ నొకసభ్యులు నడిచిరి. రాజధాని నగరమున బాలికాపాఠశాల కేర్తునది బాలికలకు విద్యార్థిని జేరముల నొసగిరి. కానీ కగరమున పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగా కేర్తునది మీం దూవికవిద్యాలయమునకు లక్షరూపాయల నొసగిరి. నాసంస్థానము ప్రజల విద్యావివరము నాకు ముఖ్యకమము గానంతులకు నే సభిము త్రమును వ్యయవరపఠనీయుండుటచేతరూపాయలను మూకమే యివికవిద్యాలయమున కిచ్చితిరనిపోయింకను హెచ్చుగా యిచ్చియుండునని ఆసందృష్టుమున నుడిచిరి. మండలసంఘములను గూడ ఏర్పరచి ప్రజలకు రాజకీయములను నేర్పిరి మండలసంఘసభ్యులను ప్రజలే ఎన్నుకొందురు. ఈసంఘములవారు మండలాధికారి (కాజిం)కి లోచన చేప్పించుదురు మండల సంఘములవారు సంస్థాన ప్రధానసంఘమునకు ప్రతినిధులను కంపెనెరు. క్రమముగా యాసంఘములకు సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ పాలసాధికారము నిశ్చయితనని మహారాజు జలచుచుండెను.

సంస్థానము ఉద్యోగులు నిరంకుశులై ప్రజలను పీడింపకుండ చూడుటకు మహారాజు జరుచు సంచారముచేయుచు ప్రజలకు తమ యిచ్చ దులను స్వయముగా తెలుపుటకకాక మొసగుచుండెను. ఎ. రై. క మహారాజుకు ఉత్తరము ప్రాసిగిపో మహారాజు స్వయముగా చదివి తెంటునే దానినిగూర్చి విచారణచేసి వాయిబ్బందులను తొలగించుచుండెను. మహారాజుపట్ల ప్రజల కత్తులకుగు భక్తివిశ్వాసములు కుడిరెనిన నెయిటునినా ఆనిం గుగారు మోడరనైజ్మ్య ప్రతికట ప్రాసిరి.

కాకినాడ మునిసిపలు ఎన్నికలు

దాగిరాల సూర్యప్రకాశరావుగారు రెన్నుకొనబడుట (ఒకవిలేఖరి)

కాకినాడ సెప్టెంబరు 27:--నిన్న జరిగిన ఎన్నికలలో, దాగిరాల సూర్యప్రకాశరావుగారు దాగిరాల సూర్యప్రకాశరావుగారు, విదవనాగరంకు పురపాలక సంఘసభ్యుడు, కాన్నాన బడి. వీరికి 90 వోటులు, వీరితో పోటీజేసిన, కాకినాడ తాలూకాలో అభ్యర్థుడు, జిల్లా విద్యాసంఘమున ఉపాధ్యక్షుడును అగు గంటి వెంకటరావుగారికి 40 వోటులు వచ్చెను. (తంజివార్ర)

జయటాను విషయములు

సోదరచరణసింగుగారి లేఖ

జయటాను ఉద్యోగము అకాలిలను ప్రారంభముగా బాధించుచున్నారని వార్తనాకు ఆంధ్రప్రదేశ్ యానెల 4 వ తేదీ రాత్రి 9 గంటలకు తెలిపినది. నేను 5 వ తేదీన అమృతకు నుండి బయలుదేరినది, ఫరీదుకోట, కోటపర, రామన, జయటాను రైలుస్టేషనులలో సోదరులు యూనిఫారము దుస్తులను ధరించియుండగా నేను చూచినది. రామననుండి జయటాను 4 మైళ్లదూరముగూడ లేదు. రామన వద్ద 4,5 డే రాలను 35 మంది సోదరులను చూచితిని, ఫరీదుకోట సంస్థానము గుండుకడనున్న గుర్రాన యంద్రసింగుగారుగూడ రామనలో ఉన్నారని తెలిసినది. అకాలిల జయటాను కల్లవంద నిరోధించుటకై రైలుస్టేషనులలో సోదరులను నిలిపివంచితిని. రామనలో ఫరీదుకోట సోదరులు కావలి యుండి అకాలి లేవనయిన జయటాను కల్లవంద బాగుగా నిరోధించుచుండి.

నేను జయటాను కల్లవందగా ఉత్తములను యిద్దరు సిక్కులచేర్చిన క్రియిద్దరు హిందువులచేర్చిన తెలిపిరి. అసిక్కులెరువును గూడ నచటలేదు. వారిలో నొకరు కటుంబములో గూడ నెడలిపోయిరి. మండిత ప్రజలు భయవిహ్వలై యుండిరి. కొందరు కటుంబములలో స్థలమువిడిచిపోయిరి. కొందరు అటవిక్షలను కుప్పివేసి ఒకటిగానండిరి. ఎక్కువను ఏమియును తెలుపజాలక మాత్రమును బూనియుండిరి. పోలీసువారును సి. వి. డి. వారును, సోదరులును ఎక్కడ చూచినను కనబడుచుండిరి. సర్దారుగారు దయానింగుగారి అనమతిలేకుండ బహుళియోగ్యులను రామనదగి చాకిరద్రువుల పోలీసువారు వాకరించిరి. కాని నేను వెంటనే మండికల్ల ఒక హిందూప్రముఖుని కలిసికొంటిని. అపుడు రాత్రి 10 గంటలైనది నన్నాటిడు తనమేడవైకి తీసికొని వెళ్లెను. అచటికి మరియిద్దరుగూడచిప్పిరి. వారిలకు చాల సుఖ్యుని వయములు నాకు తెలిసెను.

పిమ్మట నేనొక మిఠాయియకాణముకడ కేగితిని. అచట మరియిద్దరు గుర్రుల మర్యాదగలవగు వర్తకులు కనబడిరి. వారిలో రహస్యముగామాటలాడితిరి. అంతకుపూర్వము హిందూప్రముఖుడు తెలిపిన సంగతులనే యీవర్తకులగూడ నిరవరజరి. ఆవర్తకులు చాలభయపడుచున్నట్లు కనబడిరి. తరువాత నేను ద్వైరముచేసి పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్లి పోలీసువారిలో మాటలాడితిని. పోలీసుస్టేషను రైలుస్టేషనుకు చేరునగా నేయిచ్చిది. రైలుస్టేషను ట్రాన్సు ఫారము మీద ఒక సిక్కును ఒక హిందువును ఒక మహమ్మదీయుడును కనబడిరి. వారుగూర్చును జయటాను వాస్తవ్యులే. వారిలో నొక్కొక్కరిలో నేను విడివిడిగా మాటలాడితిని. “మిరితిగా సంగతులను తెలిసికొనుచున్నారనియు మీరు మీని వెల్లడింతురనియు సి. వి. డి. వారికి తెలిసినవో వారు మిమ్ములను అరెస్టుచేసెదరు. లేదా నెడలగట్టువరని” వారు నాకచటతెలిపిరి. పోలీసువారుగూడ నటులే తెలిపిరి. ఈరితిగా ప్రజలు భీతికొంది యున్నపుడు నిజస్థితిని తెలుసుకొనుట చాలకష్టము. తరువాత రైలుస్టేషనులో మరియిద్దరుమహమ్మదీయులకనబడిరి, వారును జయటాను వాస్తవ్యులే. వారు ప్రభుత్వోద్యోగులు. ఆవాడు రాత్రి 12 గంటలకు నేను కుండుకొని కేటబహమును 4 గంటలకు చేరితిని. దగ్గరగా గురుప్రార్థన విసబడెను. 21 మంది అకాలిలను అరెస్టుచేసి చుర్రుజీ-సరాయిలోను చిరి వారికి అన్నోదకములను గూడ నియ్యుటలేదు. వారే యీగురుప్రార్థన మొరెంచుచున్నారని నాకపుడు తెలిపిరి. పిమ్మట విద్యాధికుడును సద్యాధికుడును నొకపురుషుడు నాకు కనబడెను. అతడును నేనును పోలముల మధ్యకు పోయివారుచుంటిమి. అందు ప్రభుత్వపుక్కు పాలికలేకనబడెను. గాఢవివరకు నేను విని వార్తలన్నియును నిజమైనది అరెస్టుచేసి నొక్కొకానెను. మండికొని ధర్మకాలకే ప్రార్థనచేసి అటనుండి జయటాను గురుద్వారముకడకేగితిని. నేనుగురుద్వారమునకు కల్లవందగా ఒకసోదరులనును నిరోధించెను గురుదయానింగు, కల్లులు 2 చదును, 1, 2 బెళువోరానింగు గార్లకడకేగి అనుమతిని పొందవలెనని ఆసోదరు చెప్పెను. పిమ్మటయిన గురుద్వారమునకు వెళ్లగొనిపో ఎవ్వరను. నిరోధించునాడెను. నేనీయోద్యోగుల కడకు వెళ్లినని నేనంటిని నీవతనితో 50 నిమములు మాటలాడితిని. అనేకవయముల కలకలల తెలిసి కొంటిని. నాతో మాటలాడిన ప్రభుత్వోద్యోగులు యితరులు మున్నగువారిచేరుల నన్నిటిని నేను వ్రాసికొని యున్నాను

వారు తెలిపిన విషయములు

“ఆంధ్రప్రదేశ్ 26-వ తేదీన జయటాను గురుద్వారమునకు సిక్కులనభి జరిగినది. 26-వ తేదీన సిక్కులలో చాలమంది (300 మంది) అటనుండి వెలిసిపోయిరి. 20 మంది మృతమే అచట నాగిరి. అపుడు డాక్టరు ఫరీదు మహమ్మదుగారి కుమారుడగు అబ్దుల రహమాను గారు (పోలీసుఆఫీసరు) సర్దారు యంద్రసింగుగారిని అరెస్టుచేసి దళచెను. అసంతతి అకాలిలకు తెలిసినందున మండికొని చాలమంది అకాలిలను యితరులను అచటి కేగి యంద్రసింగుగారిని ప్రశ్నపూర్వకముగ గుండుకొని. ఇంద్రసింగుగారు గురుగ్రంథ సాహెబునకు కుర్చుండి ప్రార్థన చేయుచుండిను. ప్రార్థన ముగించగా నేనానే యందు పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్లెదనని తెలిపెను. అట్టివో పోలీసువారులలోనే చిచ్చి అయిన ప్రార్థన చేయుచుండగానే అతడు చేతులకు బెడలను తగిలించుట మిక్కిలి కష్టము. అందునలన సిక్కులకు అగ్రహము కలిగింది. వారు సభను సాగించసాగిరి.

జయటానులో మిఠాయియకాణముకడకు లాలా శివరాంగా రియకాణమునందు సెప్టెంబరు 9-వ తేదీ ఆదివారమునాడు ముగ్గురు అకాలిల పాల్గొనెను. అటనులకు పోలీసువారు శివరాంను వాధించి స్టేషనుకు తీసుకొనిపోయిరి అతడు నిర్దోషి అకాలిలకు ఒక నేరుపాట నమ్మకొనిగాని మరేమియును చెప్పులేదని ఉద్యోగులకరించియును 200 మంది శివరాంలోగూడ వెళ్లిరి. అట్లు వెళ్లినవారిందరిని స్టేషనులో వాధించిరి అపుడు పోలీసు పోలములలో దాగియున్నవారిని గూడ వెళ్లకట్టుకొని కొట్టిరి. అదెప్పులకున నలుగురు స్వృతి కిప్పి పడి పోయిరి. వారిలో నొకరిని నేనుచూచితిని. అతనికి నొసటివైకి తగిలిన గాయముకను మానలేదు అమృతకురునుండివలన ఒకసిక్కు డాక్టరు యితనికి బాగుగా చికిత్సచేసెను. ఈరితిగా కరోప కారము చేసిండుల కాడాక్టరును గూడ నెడలగట్టిరి.

శివరాంనునంగు మహారాజుపట్ల సంస్థానముప్రజల కట్టి భావము కలదో తెలిసికొనవలెనని నేను చాలమంది నడిచితిని. “మహారాజు శక్తికైదు. ఇతని సాహసములవారును బ్రిటిషు దొంగమువారును గూడ పున్నులతో మోచింపిరి. కాని నాభాసంస్థానము 20 ఏడవతొలుత కల్లులను మహారాజుగారు మోచింపిన లేదు. హిందూ మహారాజు పురపాలమున నెటువూమిరు 1-9 0 లు శిస్తు ఏర్పరుపబడెను. ఇప్పటికి ఆరేటుపకారమే శిస్తు చెల్లించుచున్నామని ప్రజలు తెలిసి.

ఇంద్రసింగుగారి అరెస్టుచేసిన పిమ్మట మండికొనుచు వారిని జయటాను గురుద్వారమునకు పోనియలేదు. ఈనెల 11 వ తేదీ పూర్వమునండి ముగ్గురు గురుద్వారమునకు సామానులను పంపకుండచేసిరి. నేను అకాలిలలో కడచని ఒకడు ప్రజలకొట్టుగా అడిగెను పనిలోనుండి తొలగింపబడిన ఆదనువుని పరుల కనిపింపజేసిరి జయటాను గ్రామమువారికంగిరి బాగుగా తెలిసియే యున్నది. ఈనెల 11 వ తేదీ జయవారమునాడు గురుద్వారమునకు సభాస్థలమునందు మోచుచుండి ని కావలియుండిరి. సభాస్థలము గురుద్వారము అవరణలోనే గురుద్వారముకు 50 గజములదూరమునందున్నది.

గురుద్వారమునకు చేరున నొకచెరువును, ఉత్తరమున 50 60 గజములదూరమునం దొకబావియును తూర్పున 50 గజముల దూరమున సభాస్థలమును గలవు. సభాస్థలమునందలి సిక్కులకును గురుద్వారమునందలి సిక్కులకును సంబంధముకలగకుండ నై నిబంధ నిరోధించిరి. గురుద్వారములోని వారు చెబువు నీళ్లు నేగాని నూతి నీళ్లును తెచ్చుకొనగూడదనిరి. చెరువులోని నీళ్లు త్రాగుటకు కనికరావు. సభాస్థలమునందలి సిక్కులకు నీళ్లు దొరకములు రెండును లేవు. గురుద్వారములోని వారికి 11 వతేదీన అవరణదర్శనము లుండెనుగాని 12 వతేదీన వారిని అందలేదు. సభాస్థలములోని వానొకకాళవనా మువింద్రులము గాంతుకొనిరి. గురుద్వారములోని వారు కడమలనున్న నాడెటు చేతన నొకగొయ్యిక్రియి దానియందు మువింద్రులము గమించిరి. బుధ, గురు, శుక్రవారములలో శుక్రవారమునాడు రాత్రి 10 గంటలకును శుభ్రాను గురుద్వారములోనుండి వారి కందరికినగూడ అందలేదని అందరునుగూడ తెలిపిరి. మండికొని వారుగూడ అందలేకను పిమ్మటను భిక్షాభి పాయములగొనెను. మండికొని ముగ్గురు గురుద్వారమునకు వద్దనున్న ద్విధాధి తిర్పుకొనిరి గాని సభలోని వారి కావాడును భోజనములేదు. 13 వ తేదీ రాత్రి చెడుదర్శనములు దాటిపిమ్మట అచట రెండుగంటలు కొట్టిరి. తరువాత ధార్మికబుద్ధిగల కొందరు సిక్కులను మహమ్మదీయులను 4 బస్తాల అహం సామగ్రినుతెచ్చి గురుద్వారము చీడెనకు వెళ్లిపోయిరి. అర్ధరాత్రి 3 వకట 5 గురు సోదరులు మృతమే కావలియుండిరి. అపుడు 60 మంది రటానులకు కల్లులతో సోదరు లేమియు చేయ

లేకపోయిరి. వారా బస్తాలను గురుద్వారమునకు సువిహియి రని యొక సోదరు వారో చెప్పెను. అసమయానుకు నభలో నన్నవారు గురుప్రార్థన కేటావేముగా సోదరు లటువంక కేగిరియు అంతలో పోరాట బస్తాను వెట్టిపోయిరియును మండికొనకు చెప్పిరి. మిరపుకు తుపాకుల నేల కాల్చలేదని నేనా సోదరు నడిగితిని. మాకుపాటులు మిక్కిలి దగ్గరగానున్న వారివై కాల్పుటకు పనికిరావు. అట్లు కాల్పుటకు మాకు ఉత్తరువులేదు. ఇపుడు సోదరులకు మంచుకుపాకుల నిచ్చిరి. అని ఆ సోదరు చెప్పెను.

14 వ తేదీ సామంతలము 4 గంటలకు నాభానుండి ఒక రెండువార్ల జయటానునకు శిష్ట్యులకును చేరినది. వార్లకు గురుద్వారములోను సభాస్థలమునకు అకాలిలనందరిని బలమున వెట్టుకొట్టిరి. అకాలిలను కోటకు దీసికొనిపోవుటకు ఎడ్లబండ్ల నుటకు తీసికొనిపోయిరి. కొందరినియొడ్డిరి. ఈరితిగా 135 మంది అకాలిలను కోటకు తీసికొనిపోయిరి. 14 వ తేదీ రాత్రి 10 1/2 గంటలకు 55 టిక్కెట్లు కొనిరి. వానిలో 10 టిక్కెట్లు సోదరులకు, 45 టిక్కెట్లు అకాలిలకు యిచ్చిరి. 15 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు 110 టిక్కెట్లు కొనిరి. అపుడు అకాలిల 30 మంది మృతమే యుండిరి. సోదరులు గురుద్వారమునకు తాళము వేసిరిని ఒకసోదరును యితరులనుగూడ తెలిపిరి.

కొద్దికాలము మాత్రమే గురుద్వారమును మూసి తాళము వేసిరి. తరువాత సిక్కు సోదరులకుమును కొందరు గురుగ్రంథ సాహెబులోని అఖండపాఠమును పారాయణచేసిరి. గతరాత్రి భర్మాత్ములు తెచ్చిన బస్తాను కొట్టులోవెట్టి తాళము వేసిరి. సిక్కుసోదరులను తాళేసినపాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తముగా నిట్లు పారాయణచేయించి యుండురు. ము 15 మంది అకాలిల యితరస్థలములనుండి 15 వతేదీ ఉదయమునకు జయటాను రాగా ఆవాడుదయము 7 గంటలలోగా 15 మందిని అరెస్టు చేసిరి. ఆవాడు మధ్యాహ్నము 2 1/2 కు ము 15 మందిని అరెస్టు చేసిరి. ఈ 21 మందిని హిందువులమరెడిసారాయిలో నుంచిరి. నేను 16 వ తేదీ ఉదయముల 7 1/2 కు రైలు వెక్కిరిని అప్పటివరకును 21 మందికిని అందిలేదు. అంతవరకును నీరు లేక గొంతుకలు ఏడి యుండుటచే 14 వ తేదీన గురుద్వారములోను నభలోను ఉండిన సిక్కులు కడుపునొంద నీరుత్రాగిరి. కొందరు 3, 4 నేర్లనీళ్లుగూడ త్రాగిరి. వారిలో 10, 12 ఏడవబా అరుగూడ నలుగురుండిరి. వారికి జ్వరము తగిలినది. ఈవిషయమును విచారణ చేయుటకు వెంటనే కాంగ్రెసువారి శివసంఘమును దొరతనమువారును శిరోమణి సంఘము వారును కలసి ఒక సంఘమును ఆనటికి పంపవలెను. అట్లు చేసిన అందుకిని లాభ కరము. దొరతనమువారి ప్రతిష్ఠ హెచ్చును. ఈ సంగతుల నన్నిటిని ఇంగ్లాండు, యూరపు. అమెరికా దేశములవారికి శిరోమణి సంఘమువారు తెలియజేయవలెను. ఇట్టి దౌర్జన్యము మరల జరుగకుండునట్లు యిండియా దొరతనమువారును బ్రిటిషుదొరతనము వాకును నాగరిక ప్రపంచము వారును గట్టిపర్మాటుచేయవలెను. నాభా సంస్థానపాలకొద్యోగి విల్సను వాక్స్మనుగారు కచ్చెదరిని స్టేషనులో వెళ్లకొనిరిగాని అతడు రాలేదు. 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 4 గంటల కారకు ముచ్చునని పింటిని. 200 మంది సోదరులున్నారనియు వారిలో 100 మంది సిక్కులును తక్కినవారు హిందువులను మహమ్మదీయులనుగూడ పింటిని. మహారాజుగారు సిక్కులను మాత్రమే నైకులుగా నియమించిరియు అయినను తొలగించినపిమ్మట హిందువులను మహమ్మదీయులనుగూడ క్రొత్తగా నియమించిరియు నాకు తెలిసినది. దీనిని గూర్చి నేను ప్రభుత్వోద్యోగులకు గురు మరచితినిగాన రూఢిగా చెప్పజాలను.

పూజాబు కాననసంఘసభ్యులందరును జయటాను ప్రతినిధులకు కుప్పి నిజస్థితిని తెలిసికొని దొరతనమువారిని క్రొత్తం పడవలెను.

ఇ: ముందైన సంస్థానమునం దిట్టిదర్శనములు జరుగకుండ పాలకొద్యోగి ఏర్పాటుచేయవలెను” అని అమృతకు ప్రాలో ర్థుకేలు సోదరచరణసింగు, బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. గారు ఈనెల 19-వ తేదీన లాహోరు బ్రిటూను ప్రతికకు వ్రాసిరి.

అమృతాంజనము
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 10 అణాలు
డబ్బన్ 1-కి 6-4-0 మాత్రము
అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు బొంబాయి.

నర్సాపుర } డొక్కు ఆదెయ్యవాలు
20-9-28 } (Dokku Adeyya)

జంబులింగం పట్టుకొని చంపినవిధము.

ఉద్యోగకర కథనము

సీ. జి. రాజేంద్రంగారు తిరుత్తేని నడిచే ప్రతిరోజు కేటాల (చామచున్నాడు) :-

జంబులింగం, ఇ. శి. గారల చామచున్నాడు క్రిందటి వారం ప్రచురించినది చాల కష్టమయినది కలది నీ కింది కృత్యమును కొరయ్యారలో పోలీసువారు తేనెను సంరంధించుచున్నాడు మిమ్మరి శ్రీలు నాచి వెళ్ళినది నివేదించు నామనించుచున్నాడు.

నవంబరు 19 వ తేదీ బుధవారము రాత్రి జంబులింగం పట్టుకొని చామచున్నాడు పోలీసువారు జంబులింగం దాయాది గురి. తైమురువారు తనువారు భోజనమువెట్టగా నచట గడిపిరి. ఈ సుదీర్ఘమున్నాడు గాదాడు పండ్లకొండల కాఫీ ఎట్టేటలో వాచుకున్నాడు. ఈయన వారిద్దరును మోసము చేయును ద్వేషముతో నట్లు చేసాడు. 20 వ తేదీ గురువార మధ్యాహ్నమున వారు కొండలలోనికి బోయెదమని నెల కడుగుగా, వారల నక్కడ తలదీయించెన నుండుమని వెళ్ళి యి.టి.నోయి, చారాయనను వెదుకునెడల ఆమెయందు చురు భార్యతో వెళ్ళెను. ఆయన అంతట వల్లియూరుకు పోలి యుచు కినివయము వెళ్ళువెళ్ళెను.

జంబులింగమును కాసియు ఒక గంటసేపు మిత్రుడు వచ్చు నేమో యని చూచి యింకను గాదనుకొని కొరయ్యారలో ఆయన యింటికి ఉదయం 7 గంటలకు వెళ్ళిరి. అచట ఆయన భార్యవారి మోటుకొని వెంటబంటిలో పై మెడమీదికి వెళ్ళి దేవుడును నుండెనని నీ సదిగ వెళ్ళి విధించి నెమ్మదిగా తైటికి వెళ్ళి తాళము తెల్లెను. అంతట వడలిచిల్లారు వెళ్ళి అచట జంబులింగం పురాతన శత్రువులగు అప్పావునాదాడు, వాని కుమారుడు కుమారప్పమివాదాడు గారల కినివయము వెల్లెను. ఆ దొంగలు చిక్కిరిచి తెలియబోడనే వారు కొరియూరుకు తుపాకులతో వెళ్ళి, మరకొందరు పోలీసులతో యిల్లను మట్టదించిరి.

అప్పుడు పోలీసులకును బల్లియూరునండి వచ్చి కొలం తోపులా వారు తరగి కొరయ్యారు తేనెకొనుటకు తుపాకులవేల్చిరి. అప్పుటికి వారికి కొరయ్యారు నమాచాము దెలిసినది. వారందరు కొరయ్యారులో ఆ యింటిని మట్టదించిరి. ఇంటిమీద యె. త. శ్రీనివాసు ఆదొంగలు తైటికి రావెరి. అప్పుడు పోలీసువారు ప్రక్కనున్న పూరి గుడిసెకు నిట్టుటించి ఆవేటికి పొగతెన వారు తైటికి వచ్చునని కలంచెరి. గ్రామములోని ప్రజలను పారి పోవచ్చురి. కాని యద్దరు విమరీ శ్రీలును యద్దరు విమను టీచర్లను మాత్రము మిగిలించుండిరి.

ఇంటిపై కాల్పులు చేయుండిరి. హేడ్ కాన్స్టేబులు తేనెఆయ్యరు యింటిలోనికి బోన ప్రయత్నించుచు దొంగలను తైటికి వచ్చుటకు తేనె ప్రయత్నించుచు దగా ఆయనపై జంబులింగం కాల్పులు. కాని కొన్ని నిమిషములైన పిదప జంబులింగము నిట్టిటికి పోలియెనుకొనెను. వెంట కాఫీవచ్చును అద్దరును అప్పాలో పరియ్యెంటిలో నూడిరి. ఆహేడ్ కాన్స్టేబులును అచటనుండి తీసికొని పోవుటతో పోలీసువారు తిమక గడుసుండుకుచేరి వీరిట్లు చేశు గల్గిరి.

కొంతసేపైన పిదప యి.టి.దొంగలు కాన్స్టేబులులపై కాల్పులందటచేత వారు మరయ్యెన యింటిలో నున్నట్లు చెలిసెను. ఈయింటికి నిగ్గుంటించిరి. ఇద్దరకప్పు మీదుగా దుమికి ప్రక్క యింటిలోనికి కప్పించుకొని పోయె. మరల ఆయలు గూడ మట్టించబడెను. మరల యింకొక యింటిలో నూడిరి. ఈ కథముగా వారు నాల్గవయలుమారిరి. ఆలైనులో అది చిగిర యిల్ల, దాకినూడ చుటవెట్టిరి.

మరేమియును చేయునదిలేక కాసి యింటిలో నుండి తైటి కివచ్చి పశ్చిమోతరముగ కలాయము వెళ్ళెను. జంబులింగం గూడ అట్లే ఆయన వెంట బని పోలీసువారిపై కాల్పులందెను. ఇద్దరు కాన్స్టేబులులకు కల్లమీద కొంచెము గాయములయ్యెను. ఆక్రిందు సర్కిల్ ఇంస్పెక్టరు ఏ. ముత్తయ్య పిల్లగారికి ఛాతీ కుడిపై పుక గాయములు కలిగెను. ఇంతకుండి కాన్స్టేబులులు కాన్స్టేబు జంబులింగమునకు యేమాత్రమును ఒక దెబ్బయెన తగుల కుండుట చిత్రమే.

కొంతసేపటికి దొంగ లెక్కడనున్నదియు తెలియలేదు. శ్రీలంకాలో నేమైన దాగుకొనిరేమోయని పోలీసువారు అచటచూచుచుండిరి. కాని అప్పుడే జంబులింగం ఆరుఅడుగుల ఎ

త్తుకంచె దూకుచుండగా వారువారిరి. ఆయన అడవి తీవినలె ఒరుగత్తును మధ్యమధ్య వెనుకకు తిరిగి పోలీసువారిపై కాల్పులునుండెను

కాశీ దక్షిణవైపు మార్గము మార్చుకొనెను. అచట చిన్న కాలన దాటుకులసేనచ్చెను. దూకబోయి చేలగాక ఆసున్న కాల్పు లో బడి ను. ఆ పప్పు చేల పూరి వెళ్ళుచు న బడెను. నగారన్నామి యు. నాఅడు కిరిగిలిరిని ఆకాల నలోనుండి తైటికి వచ్చెను పోలీసులు కొండరచ.టికి పనుగెత్తి వెళ్ళి, కాశీమర్రి కళేబరము నీవడిద్దిరి. కాశీన్నాదాడుపుటుము గుండా గుండుపోయెను.

దీనినిగరించి యంత ప్రాయవలసినదానిను యియ్యది వారు తప్పించుకొన్న కొంచెము నేపటికే జరిగెను. జంబులింగం 2 ఫర్గాంసులమారుములోనండి చింతిచెట్టెక్కికొన్నానెను. కాశీచచ్చి పోయెను పోలీసువారి కేటలు ఆయనకు వినుబడెను. ఆయన అంతట చొట్టుదిగి పోలీసువారి కెయ్యంగ పోవుచుండెను. వారును తాటిచెట్లదాగున అయిన నక సరించుచుండిరి. ఆయన ప్రేష్టు చు వారికెయ్యంగ బోవుటను జూరుగరికి వారు మాటువెట్టి ఆయన పైకాల్పిరి. హతాతుగా జంబులింగము తుపాకీ కాల్పుటను మని తు పా కీ ని త ల చుట్టు మూ డు మా ట్లు త్రిప్పిక్రింద బడవేసెను. ఆయన అంతట తన్ను కాల్పువలసినదిగా పోలీసువారిని జూచి అరిచెను. కలయు తేటును ఆ కాశీమునక ట యెత్తి ఆయన నిశ్చేష్టుడై నుండెను. ఒకరు మాత్రము వైర ముతోనెంచి ఆయనపై కాల్పు. అగుండు ఆయన కుడితోడకు తగిలెను. మరల రొమ్ముమాపి కుడిచేతితో చంచుకొని కాల్పు మసెను. గెండుసార్లు కాల్పునకి ఆయన స్ఫురింపి చని పోయెను. అప్పుడు పోలీసుల నేకులు కగ్గరక వచ్చి తుపాకీ నడి మలతో చచ్చేవరకును పొడిచిరి.

శ్రీయోధవన్న ఆగడదొంగయొక్క శృంగారమును గ్రామములోనికి పోలీసువా రిమ్మకొనివచ్చిరి. అప్పుడు నీల లు పోలీసు ఉన్న పోద్యోగులందరను వచ్చి. ఈ చచ్చినదొంగలను సంగు కేరికి తీసికొనిపోయిరి. అచట వక్కిల్లు, నవ్వు మెంటు. ఆఫీసుల గుమాస్తాలు వెర్లమనుష్యులు అందరును జూడవచ్చిరి జంబులింగయొక్క దేహపాటవమును బలివ్రతను జూచి అడరు ను ఆచ్చిరుకండిరి. పోస్తుమార్చి పరిశీలయిన పిదప వారిని పూడ్చి నేయుట కంపి నేసిరి.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద పార్వ సిలిమి టెడ్

19 హరిన్ రోడ్డు, మాంటు రోడ్డు పోస్టు మదరాసు

వసంత కుసుమాకరము.

బసవరాజీయము మేహ రోగ ప్రకరణము

4191 వ పుట వధుమేహనందు సుక్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు. ఇంకను తయ, అజీర్ణము, నిశ్చిత్తవ మొదలగు వ్యాధులలోగూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలభక్తము రక్తమును శుద్ధి చేయును, ఇందు శతపుటాభ్రకము, బంగారము, ముత్యము, వంగ భస్మము, కాంతము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు.

20 మాత్రలుగల సీసా 1 టికి రూ 5-0-0 ఔషధముతోగూడ వధ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

వసూలైన మూలధనము రూ, 1,12,925-0-0

నిర్దుష్టమైన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టిగల్గు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

విజంట్టు:- ఎమ్. ఎస్. భాష్యం ఎన్వైర్లు, తపాలవెట్టె నెంబరు 689, బొంబాయి.

మెనర్సు దాదా అందుకో., 260, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

నోటీసు

మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

1923 నవంబరు అక్టోబరు నెల మొదటి తేదీ రాత్రినుండి డబ్ల్యు. ఐ. పి. రైల్వేమీదయుండు బ్రగాంజ ఘాటుమీదగా పోవుచుండినబండ్లు మరల మూములుగానే ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాల పరిమాణము ప్రకారము పోవును.

నెం 27 మిక్స్డ్ బండి హుబ్లీ నుండి రాత్రి 8 గం- 30 నిమిషములకు బయలుదేరి కాజల్ రాకు రాత్రి 3 గం-39 నిమిషములకు చేరును.

కాజల్ రాకునుండి రాత్రి 4 గం- 1 నిమిషము నకు బయలుదేరి కొల్లెము ఉదయము 6 గం- 19 నిమిషములకు చేరును.

కొల్లెమునుండి ఉదయము 7 గంటలకు బయలుదేరి మార్బుగోవా 10 గం- 5 నిమిషములకు చేరును.

నెం 28 రు మిక్స్డ్ బండి మార్బుగోవా నుండి పాయల్తము 4 గం- 25 నిమిషములకు బయలుదేరి కొల్లెము రాత్రి 7 గం- 45 నిమిషములకు చేరును.

కొల్లెమునుండి రాత్రి 8 గం- 30 నిమిషము లకు బయలుదేరి కాజల్ రాక్ రాత్రి 11 గం- 17 నిమిషములకు చేరును.

కాజల్ రాక్ నుండి రాత్రి 12 గం-9 నిమిషములకు బయలుదేరి హుబ్లీ ఉదయము 7 గం-45 నిమిషములకు చేరును.

ప్రకటన

భారత క్రికెట్ ఫెడరేషన్ ప్రేమిత ముత్తరాజు సుబ్బారావు పంతులు ఎం. ఏ. గారికి విరచితమైన శ్రీకృష్ణకుల భారత మన శాఖకు పూర్వముగాని భాగములుగాని ప్రదర్శించగలవాడు ఇవిగా ప్రతిప్రదర్శకమునకును మారు రూ.15 లు (పదురైదురూపాయలు) కనుక చెల్లించి తీసికొనుటకు ప్రయత్నించును. ప్రతిప్రదర్శకమునకును మారు రూ.15 లు (పదురైదురూపాయలు) కనుక చెల్లించి తీసికొనుటకు ప్రయత్నించును. ప్రతిప్రదర్శకమునకును మారు రూ.15 లు (పదురైదురూపాయలు) కనుక చెల్లించి తీసికొనుటకు ప్రయత్నించును.

ముత్తరాజు రుక్మిణమ్మ, 1284, బంట్ రోడ్డు, నల్లూరు.

భావి పత్రిక

858

ఉచితము

ప్రకటనకు యను అర్హముగాని మిత్ర రాబోవు కష్టములు 4 మాసములకు వారపుటలుగా మార్చుటకు ముఖ్యంశముగాని అర్హులైన 1 వారములో కంటే చును. మిత్ర మిత్రులకు 14 అణాలు ముద్రాధరకట్టి మీ జన్మనక్షత్రముగాని జన్మనక్షత్రము లేనివో మీ యిష్టము (9) అక్షరములు వ్రాసి వి. పి పంపబడెడు అర్హులకు పంపవలయును. వి. పి. సోమనాథశర్మ, మహాగణేశ్వరి, విశాఖపట్నము

రత్నపురుష లేహ్యం

సుఖవ్యాధులను, ఇతర కారణములను, కలిపి కుక్క వద్దను పోషించి బలముకలుగజేయును ఈమూలకా మహిమ తెలిసియవలయును. విశేషించి వ్రాయు సవనము లేదు. శ్రీ 1-కి రు 3-4-0 లు. సెలెస్ట్యాం- అన్ని సెలెస్ట్యాంలను అద్భుతముగా కుదుర్చును. బుడ్డి 1-కి 1-కి-0, కేటులనుకట్టితి

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

418

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

మదనపల్లి

(ఒక విలేఖరినుండి)

నవంబరు 26:—నవంబరు 24 న తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు ఆమెరికన్ ఆర్కాటు మిమక్ రిఫరస్ మేరీ, లాట్, లాట్స్, ఆస్పత్రి దాక్టరు గారు మూడు 20 సంవత్సరములనుండి విశేషముగా శ్రీలక్ష్మను, పిల్లలను, ఆకస్ర సమయములకు పురుషులను ఆరోగ్యవిషయముల ఆపార మకునేవ చేసి తల్లిగొడుగులను చూచుటకు కనడాకు రెండేళ్లక్రితము వచ్చి వయస్సుచెల్లి వృద్ధాప్యమున నున్న ప్రవాసీకములకు మరలివచ్చియుండు దాక్ష. యల్. హెచ్. హార్ట్ యమ్, డి. దొరసానిగారి స్వాగత మిచ్చుటకు సభ జరిగెను. సభాప్రజేక్షణ జనులచే నిడియుండెను.

దాక్ష హార్ట్ దొరసానిగారు సభారంగమునకు వచ్చినప్పుడు మంగళవాద్యములు చెలరేగు చుండెను. దివ్యజ్ఞా కళాశాల ప్రధానాచార్యులగు త్రైలోకికర్ యమ్. ఏ గారధ్యక్షత వహించి రసందరాధికారము కృత్యము గీతాంజలియంతరి ర వ పద్యము లైఫ్ ఆఫ్ మై లైఫ్ తమనది ప్రాధాన జరిగిరి. తరువాత రా. శ్రీ గాటిగొండ కృష్ణారెడ్డిగారు ప్రాధాన రంగవాధుగారు రాజావంతులకు చిత్రిలును ప్రాసిత శేఖరులను నదిరిరి. ఆంగ్లభాషాముల స్వాగతపత్రము చదివి సమర్పించిరి. తరువాత, రా. శ్రీ గాటిగొండ వేంకటస్వామి నాయుడు గారును, యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులు రా. శ్రీ జట్టి కృష్ణయ్యగారును ఆంగ్లభాషాయందు ఆమెగాతరేసి, ఇతరులకు చేయన్న ప్రవాసీకకు సురించియు, ఆమె గారే చాలవట్టుకు ముఖ్యముగా ఆరోగ్యరము స్థాపించుట చేసినవారయి, ప్రశంసించి, భగవానుడు ఆమురారోగ్యము లాసగీ (కనాసేర) చేయుటకు ప్రసాదించు గాత యని కోరిరి. ఆ. ప్రముఖుడు రా. శ్రీ. గాటిగొండ. గోవిందప్పగారు, క్రైస్తవమత ప్రచారకులగు రెవరెండ్ స్పెడ్డర్ దంపతులకును స్వాగత మొసకును హార్ట్ దొరసానిగారికి సభాంజలి చేయు పులహానులకంటే ఆమెస్వతహా ఒక్కరంగు పుష్పముచే మృత మలంకరింపబడక అవ్వరంగులచేతను, అన్యపుష్పములచేతను, వివిధ కువాసలతో కూడుకొనిన హారమును భగవంతునిచే ప్రసాదించబడిన దానిని భరించియు, దనియు, ఆపుష్పములు “అహింసా ప్రథమం పుష్పం”య్యన స్తోమము చెప్పి కోరికను ఆంగ్లభాషాయందును, ఆంగ్లమునందును వివరించిరి. అటుపిమ్మట పి. వి. ధర్మపాతశాల 7, 10 సంవత్సరముల నున్నవల బాలవిద్యార్థులచే అంబరీషాహార్యమునందలి యుగళమును ప్రశంసాపాత్రముగా ఘోషించెను. ఒకసంగతిని అనిచే దొరసానిగారికి (వియతుకు, “మనమోహనమరణి” గోపకులయందారా” యను పాట గానము చేయబడెను. మంగళియక స్వామియు, కుద్రాను నుండివచ్చియుండు, డి. ఆర్. వేంకటేశ్వర్ మంగళి గారు, ములవీల వాయించడముచే సభకు లాంగిందిరి. రా. శ్రీ. చింతిల నారాయణరెడ్డిగారు, స్పెడ్డర్ దంపతులకును, హార్ట్ త్రైలోకికర్ గార్ల సేవలకు ప్రత్యేకముగా కట్టించుచు పుష్పము లాంకృతుల చేసిరి. హార్ట్ దొరసానిగారింట్లకు, 7 భక్త విశేషము గలచ్చి, ఘనమగు స్వాగత మిచ్చినందులకు కృష్ణతాపూర్వక వందములు చేయుచు, కొంతమకు పంపించిరి. అధ్యక్షులంతట లేడి కమకు నూత పంచితరా త్రెవను, దొరసానిగారిని సురంచి మదనపల్లి వాకిచే విన్న సమాచారములను మరల చెప్పుటలను చర్చిరచర్చణ ముననియు క్రైస్తవము పవిత్రమైన ఆర్కాద ప్రవేశము ముఖ్యముగా విద్యావిహితులనియు, వైద్యకైతని వారనియు, అందుకు మద్దప్రచారమునకుగాను కట్టించియు, వచ్చి వారు మత, సాంఘిక, ఆరోగ్యవిద్యాదివిషయములందు సేవ చేతు రనియు, పరులచే కించిత మృతి ముతకము పొందిన, కొంచెము సహాయముబడినను, కాక్రెముగ జీవిత కాలములయు కృతజ్ఞులుగ నుండు రనియు, కంపరా వారముగ వైద్యపుటకు ఉన్నపాల” పోషిక నుగుట మనియు, (ప్రాచ్యపాశ్చాత్యులకు సమరసభావన, సాత్తాత్మకము అభివృద్ధి నొందుటకు ఇట్టి సభలంటి సభలందుకు కారణమనియు, తల్లిదండ్రుల సోదరికల, భయం కరముగ ప్రమింపబడుచున్న మృత్యువునకు ఇంకక కాపాడు చున్నందులకును, ఇతరులకు గూడ అట్లేనే పాటుబడుటకును, కోమలు, భగవంతుని ధ్యానించి, రా. శ్రీ. జి. కృష్ణయ్య గారు, కట్టించుటకు, అధ్యక్షులకును మదనము లప్పించి, అంతటితో కథ ముగిసింది.

కైవల్య నవనీతము

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ సమన్వితము. క. వేంకటరామ శ్రీ విద్యానందనాథ విరచితము.

ఈ వేదాంత గ్రంథము అందఱు సగుప్తుకు వింపుగా ఉండు అ సేవోపాఖ్యాతములు దృష్టాంతములు కలిగియుండుట చేత ౮౦౦౦ (౮ వేల) గ్రంథములు విక్రయింపబడినవి. ౧ భాగము కలిగొలెండు ౨౦-౦, ౨ భాగము (అద్భుతమున్నది.)

ఆంగ్లపదపారిజాతము:—తెలుగు డిక్షనరీ ౮౦౮ పుట కలిగొలెండు 3-౮-౦, కల్పరత్నాకరము. బ. సీతారామాచార్యులది ౧౦-౦-౦, సంఖ్యాధికనామ ప్రకాశిక:—కాశ్రీయపరి భాషాపద నిఘంటువు ౧౦-౦, ఆర్యవిద్యారహస్యము (నవనము) ౧-౦-౦ బ్రహ్మసూత్రార్థ కల్పనల్లి. సాంగ్రహిక ౨-౦-౦ యోగాభ్యాసదర్పణము:—శ్లోకపత్రి ౦-౧౨-౦ లైబరీ యడిమక్ ౧-౪-౦.

ముప్పదియిద్దరు ముత్రుల చరిత్ర:—ఆంగ్ల దేశమునందు, వితరణ, కార్య, వైద్య, పరాక్రమములందు ప్రఖ్యాతి గాంచిన ముత్రులయొక్క చరిత్రము. వారినిగూర్చి చెప్పిన రత్నములవంటి చాలవద్యములు దాదాపు ౨౦౦ గలవు. ౦-౧౨-౦ భక్తవిజయము భనాల దేవదాసుగారిది ౧-౦-౦

నిత్యకర్తావళి

సస్యరాంధ్రప్రయోగము అట్లైండు రు. ౨. కితాక లైండు రు. ౨-౮-౦. పీఠికయందు:—౪ శ్లేషములు, ఉపశేషములు, మదంగములు ౪౮ సంసారములు, వానియర్థము, వివరణము మొదలగునవి గలవు. ధర్మకాస్త్రమునకు ఆరోగ్యకాస్త్రమునకు సంబంధించిన విషయములన్నియును దాదాపు ౧౦౦ పుటల యందు చర్చించియున్నాము. (గ్రంథమునందు: ౧. స్నానవిధి, ౨. సంధ్యావందనము, 3. బ్రహ్మచారులు చేయవలసిన ఆస్తి కార్యము, ౪. గృహస్థులు చేయవలసిన బోధాన, ౫. బ్రహ్మ యజ్ఞము, ౬. వైశ్యదేవతము, ౭. రా. బోధాయన సూత్రోక్త, పురుషసూక్త విధాన దేవతార్చనవ్యయము, అతిథి పూజ, ౧౦. ప్రాయశ్చిత్తపాపము, ౧౧. స్థాలీపాకవిధి. ౧౨. సముద్రస్నానవిధి, ౧౩. గురుధ్యానము, ౧౪. సూర్యోపస్థాన విధి, ౧౫. గ్రహణచోమములు, ౧౬. ఆత్మస్తుజ్జము, ౧౭. విధురవైశ్యదేవము, ౧౮. ప్రాయశ్చిత్తపాపము, ౨౦. స్థాలీ పాక పరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తము, ౨౧. ౨౨. సమస్యపక్షహామ విధులు, ౨౩. ౨౪. సూర్య, గణపతి, అంబిక, రామ, కృష్ణ, శివాస్తోత్ర శతనామములు మొదలగు ౪౪ విషయములు గలవు. ౪౦౦౦ గ్రంథము లిదివఱకు విక్రయింపబడినవి.

క. మార్కండేయశర్మ, కీల్ పాకంపోస్టు, మదరాసు. చక్కని అచ్చు, లైంగుల భారత బాగవత రామాయణాది సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథము లన్నియు లభించును.

నత్యవత్సవ పాఖ్యానము

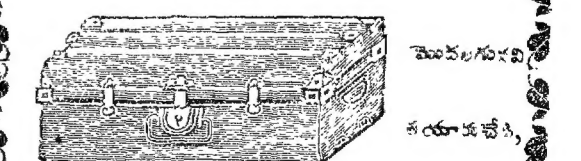
ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు వాత్సేకము.

ఇయ్యది పర్వపురమాహాత్మ్య కథను ఆధారముగాగూని వ్రాయబడిన శ్రోత్ర కావ్యము లలిత మగులైలి. భారాళమగు కవిత్వధార. పండితులు మెచ్చుకొన్నది.

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము, 7, కంబుకెట్టివిధి, మదరాసు.

మేలైన లక్ష్మీ స్టీలు ట్రంకులు

మేము స్టీలుచే తయారు చేయబడిన ప్రత్యేకమైన ట్రంకులు, బ్రీఫుంగులు అటాచ్ కేసులు, వేలిపెట్టెలు,

టోప గా వర్తకులకు అతివ్యాధిమైన ధర ప్రకారము విక్రయించుచున్నాము. స్టీలు ట్రంకులు, బ్రీఫుంగులు, వేలిపెట్టెలు మొదలగునవి మేము సేదగా సేవకుండి తెప్పించుట చేత నే సరసముగా విక్రయించుటకు వీలుగలను.

K. Ramaswamy Naidu
Lakshmi Steel Trunk Manufacturer
Wholesale Merchant
No 30 Iyyappa Chetty Street
Mannedi Madras.

